Jaargang 114. Woensdag, 18 Julij 1855. No. 86.

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD voor de Stad en Provincie Groningen.

Bij deze Courant wordt verzonden Bijblad no. 11, inhoudende: De Redevoeringen van de heeren SICHTERMAN VAN DE BRAKE en CREMERS, leden der Eerste Kamer, uitgesproken bij de behandeling van het wetsontwerp *tot afschaffing van den accijns op het gemaal.*

GRONDBELASTING.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* herinneren de Ingezetenen, dat bij de Wet van den 28sten Maart 1828 (*Staatsblad* no. 8), TIJDELIJKE VRIJSTELLING van **GRONDBELASTING** of van VERHOOGING van GRONDBELASTING verleend wordt voor nieuw gestichte, gedeeltelijk vernieuwde en vergroote of uitgebreide Gebouwen; dat, in gevolge de Wet van den 24sten April 1843, de belanghebbenden, die op het **genot van deze vrijstelling** aanspraak maken, verpligt zijn, van de stichtingen, vernieuwingen, aan- of bijbouwingen, in de termen van de Wet vallende, aangifte te doen **binnen zes maanden** nadat de perceelen in gebruik gesteld zijn of voor het eerst geheel of ten deele worden betrokken, **bij gebreke waarvan de aanspraak op vrijstelling is vervallen;** eindelijk, dat die aangifte moet geschieden aan het BUREAU der ZETTERS van deze Gemeente, waar de MODELLEN tot het doen van die Aangifte verkrijgbaar zijn.

GRONINGEN, 16 Julij 1855.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA

Straatvuilnis.

De gewone PUBLIEKE VERKOOPING van **GRONINGER STRAATVUILNIS** zal worden gehouden op **Woensdag den 18den Julij 1855**, ten Huize van de Wedw KOOPS, te *Zuidbroek*.

NIEUWSTIJDINGEN.

RUSLAND. — TURKIJE.

Dagelijks ziet men in Engeland en Frankrijk eene of andere voor de geallieërden gunstige tijding te gemoet. De depêches met het gewone referein: „Er is geen nieuws" beginnen te vervelen; men wil van nieuwe overwinningen hooren. Alsof het krijgsgeluk niet weder, even goed als op den 18den, naar zijde der Russen kon overhellen! Alsof men niet bedacht, hoevele menschenlevens telkens bij ieder zamentreffen worden opgeofferd aan de bereiking van een doel, waarvan men nog steeds zoo verre verwijderd blijft! — Intusschen, de jongste depêches bieden niet veel ter overweging aan: eene depêche van *Pelissier* van den 12den, waarin hij meldt, dat de naderingswerken worden voortgezet en de aanleg van batterijen naar de zijde van de Kaletaatbaai met spoed vordert; eene van generaal *Simpson* van den 13den, die beweert, dat de belegeringswerken met goed gevolg worden voortgezet en weder eene van *Pelissier* van den 14den, volgens welke er in den stand van zaken geene verandering was gekomen.

De overige berigten uit de Krim doen zien, dat wel vooreerst aan het zoo dikwerf besproken plan van een veldtogt in het binnenland geen gevolg zal gegeven worden. De generaal *Pélissier* schijnt vóór alles Sebastopol in zijne magt te willen hebben en alle verdere operatiën tot later uit te stellen. Dit voornemen is zeker welgevallig aan den Russischen opperbevelhebber. Deze kan zich dan uitsluitend met de verdediging der vesting bezig houden en blijft bij magte het garnizoen telkens te vernieuwen en te versterken, al naar de behoeften van dezen vreesselijken maar grootschen strijd dat vereischen.

Maar kan Sebastopol worden genomen? *Pélissier* schijnt er geen oogenblik aan te twijfelen. Maar hoe denkt Rusland er over? Een Petersburgsch dagblad, 't welk in een met zaakkennis gesteld artikel die vraag behandelt, komt tot het resultaat, dat het onwaarschijnlijk is, dat Sebastopol na de laatste mislukte pogingen de buit van den vijand worde, vooral daar thans de Russische insluitingsmagt, welke de stellingen der geallieërden omgeeft, zoo versterkt is, dat een geforceerd doorbreken der liniën dezer laatstgenoemden onvermijdelijk zoude volgen, zelfs wanneer aan dezen de bemagtiging van een gedeelte van Sebastopol gelukte. De zuidelijke baai, heet het in dit artikel, scheidt de stad in twee helften, waarvan elke in eene afzonderlijke vesting herschapen is. Elk dezer vestingen is van gebastionneerde forten omgeven; op de regtervleugel door batterijen van den verhoogden oever der zuidelijke baai bestreken en op de oostelijke helling door den Malakofftoren, welke den geheelen heuvel, waarop de stad zich amphitheatersgewijze verheft, bestrijkt. Een kruisvuur van drie zijden der linie, die het Paulsfort omsluit, van de schepen en de batterijen, welke den zuidelijken zoom der noordzijde bezetten, zal zelfs het door den vijand bezette gedeelte der stad bestrijken en de vestiging van den vijand onmogelijk maken, enz.

De generaal *Chruleff*, die met de verdediging van de Karabelnaia belast is, heeft zijne beste stukken uit het noorderfort naar de batterijen van de groote en kleine Redan en naar die van den Malakofftoren overgebragt, welke, met het bastion no. 2, het kroonwerk vormen dat fort Korniloff genoemd wordt. Deze stukken worden in de noorderforten door onlangs aangekomene vervangen. De Keizer heeft aan genoemden generaal het grootkruis der Wlademirorde 2de klasse geschonken wegens zijne dapperheid en het schitterend talent, waarmede hij den aanval der geallieërden op den 18den heeft afgeslagen.

Nog meldt men uit Sebastopol, dat o. a. in het gevecht van den 18den ook de Russische genie-generaal *Todtleben* is gewond; echter heeft hij slechts eene weinig beteekenende kwetsuur ontvangen. Men zegt, dat deze generaal een nieuw stelsel heeft uitgevonden voor het bouwen van muren; deze zouden, voor het geschut bezwijkende, naar de binnenzijde der vesting instorten en de grachten ongehinderd laten, hetgeen eene bestorming voor den belegeraar moeijelijker doet worden, daar hij het voordeel mist van gebruik te kunnen maken van de ophooping van puin.

Van tijd tot tijd worden berigten uit het Fransche kamp voor Sebastopol medegedeeld betreffende de verliezen, door de Franschen gedurende het beleg geleden, welke zeer afwijken van de officiële opgaven van den *Moniteur*. Zoo wordt in een brief van eene geloofwaardige zijde dit verlies in het geheel op ongeveer 25,000 gesneuvelden of dooden begroot, hetwelk 8,500 meer is dan het officiële cijfer. In dezen brief worden ook eenige opmerkelijke bijzonderheden omtrent de stemming van het leger medegedeeld. Na de geestdrift der soldaten, hunne begeerte om den strijd te hervatten besproken te hebben, voegt de briefschrijver er bij: „ongelukkiglijk zijn de Engelschen ons tot overlast." De reden, welke voor deze weinig vleijende uitspraak wordt gegeven, is dat de Engelschen, hoe dapper en heldhaftig in den strijd, zonder veerkracht en volharding zijn in het verduren der vermoeijenis en van de loopgraven en de ontberingen des oorlogs. Zij hebben te veel behoeften en zijn te veel aan gemakken gewend om zich te kunnen schikken in de onvermijdelijke ontberingen. De warmte slaat hen ter neder, de koude verdooft hunne geestkracht. De Franschen moeten zich de moeite getroosten om hunne dooden te begraven, enz. De Engelschen komen er dan ook voor uit, dat de Franschen door hunne vrolijkheid (?), matigheid en geschiktheid om alles te verdragen uitmuntende soldaten zijn. — Nu wij toch op hetzelfde chapitre zijn, moeten wij even terug komen op eene fout in ons vorig nommer, waar we een Franschen briefschrijver uit de Krim hadden laten zeggen: wees verzekerd, dat er sedert den 18den in het kamp meer gelagchen wordt. Blijkbaar was hier het woordje *niet* uitgevallen.

Het lijk van lord *Raglan* is den 5den dezer te Konstantinopel aangevoerd. Het zal naar Engeland worden gebragt, om daar in het familiegraf der *Somerset's* te worden bijgezet.

De laatste berigten uit Azië bevestigen weder den slechten toestand van het Turksche leger aldaar. De Russen moeten Kars ingesloten en de gemeenschap van die stad met Erzerum hebben afgebroken. Kars was wel voor den tijd van 2 maanden van leeftogt voorzien, maar men vreest, dat de plaats het niet zoo lang zal kunnen uithouden. Van den 19den Junij wordt uit Kars geschreven, dat de Russen, ten getale van 32,000 man, de vesting trachtten in te sluiten; maar dat de Turksche bevelhebber *Vassif* pacha bevel gegeven had moedig tot het einde vol te houden, doch bij hooge noodzakelijkheid op Erzerum terug te trekken.

Uit Damascus wordt d.d. 28sten Junij geschreven, dat de Shach van Perzië de heeren *Bourée* en *Murray* zeer vriendelijk heeft ontvangen, doch van hen 40,000 man hulptroepen verlangd heeft om een' inval der Russen te beletten voor het geval Perzië zich met de Westersche mogendheden verbond.

De Fransche minister van marine heeft van admiraal *Penaud* uit de Oostzee mededeeling ontvangen van de briefwisseling, welke ter zake van het gebeurde bij Hangoë tusschen den Russischen minister *Dolgorouky* en den admiraal *Dundas* heeft plaats gehad. Den 29sten Junij was eene Russische stoomboot met parlementaire vlag nabij de vloot gekomen, om den brief te overhandigen, waarin de Russische minister bepaalt, dat voortaan parlementaire zendingen slechts te Kroonstad, Sweaborg en Reval zullen worden ontvangen, om verder misverstand te voorkomen, hetwelk voortspruit uit de wijze, waarop de Engelsche marine gebruik maakt van de parlementaire vlag. Op aandrang ook van den Franschen vlootvoogd, heeft admiraal *Dundas* geantwoord, dat het hem onbekend was, hoe het gedrag zijner officieren tot de genoemde beperking kon hebben aanleiding gegeven. Men zag in die beperking niets dan aanleiding tot nieuwe moeijelijkheden, welke zelfs tot ongelukken aanleiding zouden kunnen geven, waarvan de verantwoordelijkheid zou nederkomen op hen, die de middelen van gemeenschap hebben belemmerd.

Men verneemt dat de stad Lovisa aan de Finsche golf, nabij Helsingfors, met 3 à 4000 inwoners, den 5den dezer door Engelsche schepen is gebombardeerd, ten gevolge waarvan de geheele stad eene prooi der vlammen moet zijn geworden.

De laatste tijdingen van de Oostzeevloot, gedagteekend uit Dantzig den 12den dezer, houden in, dat in den stand van zaken aldaar hoegenaamd geene verandering is gekomen. Het eskader van den admiraal *Baynes* heeft evenwel Nargen verlaten, om zich met dat van *Dundas* voor Kroonstadt te vereenigen.

— Op last van den Keizer van Rusland moeten alle bij de posterijen aangestelde personen, tot den ouderdom van 40 jaren, zelfs diegenen welke gehuwd zijn, tot na afloop van den tegenwoordigen oorlog, onverwijld bij het leger ingelijfd worden.

Partikuliere brieven uit Petropawlowski deelen belangrijke bijzonderheden mede omtrent de in die stad opgehoopte middelen ter verdediging. De Russen laten aanzienlijke hoeveelheden proviand en krijgsmateriëel daarheen komen en zij gelooven dat zij de vloten der geallieërden, die 15 zeilen en niet minder dan 400 vuurmonden tellen, met gemak en goed gevolg wederstand kunnen bieden.

— Uit Parijs wordt geschreven dat Oostenrijk aan den bondsdag te Frankfort mededeelingen heeft gedaan, die door de Westersche mogendheden met genoegen zullen worden vernomen, daar ze van een allezins voldoenden aard zijn. Oostenrijk zegt namelijk daarin: 1) dat, in weerwil van het verschil van gevoelens nopens één punt, het trouw zal blijven aan de alliantie, die het op den 2den December heeft aangegaan; 2) dat het Oostenrijksche leger de Vorstendommen zal blijven bezetten, ten gevolge van dit tractaat en van dat, hetwelk het met Turkije gesloten heeft, ten einde, zoo noodig, die Vorstendommen of elk ander Turksch grondgebied te verdedigen tegen den een of anderen aanval van Rusland; en 3) vraagt Oostenrijk aan den Bond, om de maatregelen, genomen met het oog op eene eventuëele mobielmaking der bondscontingenten of het *Kriegsbereitschaft*, te handhaven.

Te Berlijn verzekerde men daarentegen op den 11den dezer, dat Oostenrijk geheel heeft afgezien van zijn eisch aan de Bondsstaten, betreffende de handhaving hunner legers op den voet van oorlog; dat over het algemeen de vriendschappelijke betrekkingen tusschen Oostenrijk en Pruissen schijnen toe te nemen, en dat die daarentegen minder welwillend geworden zijn tusschen de hoven van Berlijn en Londen, vooral na het gebeurde met den Engelschen legatie-secretaris te Keulen.

ITALIE.

De berigten uit Italië luiden niet gunstig. *Mazzini* laat weder van zich hooren en het is niet te ontkennen, dat de woelingen van hem en alle andere tegenstanders van de bestaande orde van zaken, door de duurte en het gebrek onder de arbeidende klassen bevorderd worden, zoodat de regering besloten heeft, om de voornaamste Oostenrijksche bezettingen daar te lande aanmerkelijk te versterken.

Het gouvernement van Sardinië brengt de wet ter afschaffing van de kloosters geregeld in uitvoering. De geestelijken, wier kloosters worden vernietigd, geven goedschiks hunne inventarissen over. De geestelijken van St. Therèse, met wie men begonnen is, hebben geenen tegenstand geboden. De toorn van Rome schijnt ook eenigzins geweken, sedert de Fransche diplomatie aan den kardinaal *Antonelli* heeft verklaard, dat Piëmont een bondgenoot van Frankrijk is, en dat al wat men tegen dien staat deed, zou beschouwd worden als tegen Frankrijk gedaan.

SPANJE.

Uit Madrid wordt dd. 8sten dezer gemeld, dat ook aldaar eene beweging onder de arbeidende klasse heeft plaats gehad, zonder dat echter de openbare orde verstoord werd. — Men sprak aldaar van de vervanging des heeren *Bruit* door den heer *Manuel Mathea*.

Verscheidene Carlisten zijn den 13den te Madrid in hechtenis genomen.

De Koningin heeft de wet betreffende de gedwongen leening bekrachtigd en weldra zullen ministeriële instructiën worden rondgezonden voor hare uitvoering.

De regering zendt voortdurend eene aanzienlijke krijgsmagt naar Barcelona. In de overige provinciën heerscht volkomene rust.

DUITSCHLAND.

In de Berlijnsche telegrafenfabrijk van de heeren *Siemens en Halske* wordt onafgebroken gewerkt aan de voltooijing van het Russische telegrafennet, dat van Finland tot in de Krim loopt. Het Russische ministerie dringt op de verlenging tot Sebastopol aan. Den 15den dezer moest de lijn tot Simferopol gereed zijn.

— Het Hannoversche gouvernement heeft, gelijk men weet, eene verandering in de constitutie voorgesteld, ten einde te voldoen aan een door de Bondsvergadering op aanhouden der Hannoversche ridderschap genomen besluit. Dit heeft in en buiten het land een' smartelijken indruk gemaakt, daar het Hannoversche volk zich de vrijheden, die het door de constitutie van 1848 geniet, niet onwaardig betoond had.

Bij de beide Hannoversche kamers is hierop den 12den dezer door eene commissie voorgesteld, de voorgedragen wijzigingen niet te onderzoeken, alvorens van het gouvernement de volle zekerheid te hebben bekomen, dat geen enkele grondwettelijke instelling gewijzigd zal worden anders, dan door vrij overleg tusschen de kroon en de volksvertegenwoordiging en met inachtneming der regelen die de grondwet zelve voor hare wijziging heeft gesteld. In een daarbij gevoegd adres aan den Koning wordt de geheele schuld op het ministerie geworpen, hetwelk door zijne verklaringen aan den Bond, deze aangelegenheid aan den invloed van dat ligchaam geheel had prijs gegeven, met verzoek, dat het den Koning moge behagen de souvereiniteit van de kroon en de constitutie te handhaven. — Op verzoek van den minister van binnenlandsche zaken, werd de behandeling van dit voorstel tot den volgenden dag uitgesteld.

Dien dag kwamen dan ook beide kamers bijeen, doch men was nog niet tot de orde van den dag overgegaan, toen een koninklijk schrijven inkwam van dezen inhoud: „Op allerhoogst bevel wordt de algemeene stendenvergadering hiermede verdaagd." Op beide kamers maakte dit besluit een' diepen indruk. De president der tweede kamer protesteerde in krachtige taal tegen elke aanranding der bezworene constitutie, welke toespraak door een luid bravo van alle zijden werd beantwoord.

In eene kort na de verdaging der Kamers gehoudene bijzondere bijeenkomst werd de vraag besproken, of de voormalige medeleden der Stendenvergadering, wien het zelf niet gegund werd hunne stem te doen hooren in eene zoo gewigtige aangelegenheid als de constitutie, in een open zendbrief of in eene aanspraak aan het land hunne houding in deze zaak zouden bloot leggen. Die vraag werd echter ontkennend beantwoord en het werd alleen aan ieder Kamerlid in het bijzonder op het hart gedrukt, elk in zijnen kring tot de opheldering van de staatsregeling mede te werken.

De regering van Hannover heeft 10,000 thaler beschikbaar gesteld tot verbetering van het lot der schoolonderwijzers.

— In de Wurtembergsche kamer van afgevaardigden is door de hoofden der oppositie de volgende motie ingediend: „Vermits sedert het weder bijeenkomen van de Duitsche bondsvergadering herhaaldelijk de belofte is gegeven van eene hervorming van den bond, en in plaats daarvan de vroegere toestanden deels hersteld zijn en pogingen worden aangewend om de overige ook weder in te voeren, en daar de bond noch naar binnen werkt voor de eenheid der natie, noch naar buiten overeenkomstig de grootheid en de waardigheid van Duitschland optreedt, geeft de kamer aan de regering te kennen: dat zij eene hervorming van den openbaar regterlijken toestand van Duitschland voor eene behoefte houdt en eindelijk eene nakoming der gegeven beloften verwacht." Deze motie zal in eene der eerstvolgende zittingen der kamer worden ontwikkeld.

— De hof- en staatsdrukkerij te Weenen houdt op dit oogenblik 700 personen bezig, waarvan 21 voor het bestuur, 11 bij de photographie, 19 voor het lettersnijden en de galvano plastiek, 52 voor de lettergieterij en stereotypie en 336 voor de zet- en drukkerij. In de 22 partikuliere drukkerijen van Weenen zijn 22 meesterknechts, 414 zetters en drukkers, 126 leerlingen, 124 vaste knechts, 198 inleggers en inlegsters en 210 personen bij de lettergieterijen werkzaam.

ZWEDEN.

Volgens de jongste berigten uit Stokholm, zijn de troepen, die ten getale van nagenoeg 12 000 man nabij de hoofdstad in de veldmanoeuvres en belegeringswerkzaamheden geoefend waren, weder huiswaarts gezonden. Al hetgeen in het legerkamp voorviel, was door het publiek met groote belangstelling gadegeslagen, en had onder hetzelve de overtuiging bevestigd, dat het gouvernement de door den rijksdag onbekrompen bewilligde fondsen met ijver en overleg bezigde om zich te land gelijk ter zee in staat te stellen tot handhaving der onzijdige houding, die het in den tegenwoordigen oorlog van den beginne af aangenomen heeft.

— Ook het Zweedsche gouvernement heeft thans het uniform port voor binnenlandsche brieven aangenomen en postzegels ingevoerd.

GROOT-BRITTANJE.

LONDEN, 14 Julij.

De aftreding van lord *Russell* als minister van koloniën is reeds per telegraaf gemeld. Wat wij vermoedden, dat die aftreding moest toegeschreven worden aan de motie van sir *Bulwer Lytton*, wordt thans ook door de *Globe* beweerd, die er bijvoegt, dat de kwestie eener krachtdadige voortzetting van den oorlog niets met de krisis te maken heeft. — De *Times* wil weten, dat lord *Russell* alleen is afgetreden om het kabinet voor het tegenwoordige niet te verzwakken, daar thans het voorstel van den heer *Bulwer* om zoo te zeggen is vervallen.

In het Lagerhuis van gisteren verklaarde de kanselier der schatkist, dat de regering een supplementair krediet, ten behoeve van het departement van marine en van oorlog zou aanbieden, daar de uitgaven gedurende de drie eerste maanden grooter geweest zijn dan de raming was, vergeleken met de toegestane som voor het geheele jaar; terwijl het verder te verwachten was, dat, wanneer de uitgaven, gedurende de drie overige kwartalen zoo zullen voortgaan, de som, door de regering toegestaan, niet voldoende zal zijn voor de behoeften.

Op eene vraag van den heer *Diraeli* antwoordde de kanselier, dat de regering niet het minste voornemen had om tot eene nieuwe leening over te gaan voor de dienst van dit jaar, vóór het einde van December dezes jaars, gelijk bij het aangaan der laatste leening uitdrukkelijk is bepaald

Lord *Grey*, minister van binnenlandsche zaken, gaf aan het Huis kennis, dat de regering de noodige maatregelen heeft genomen om de herhaling der wanordelijkheden te beletten.

— Lord *Panmure* heeft den hertog *van Cambridge* aangesteld tot opperbevelhebber van het vreemdenlegioen, welke aanstelling door de Koningin is goedgekeurd. Door zijn langdurig verblijf in Hannover, is de hertog zeer goed met de gewoonten der Duitschers bekend en heeft zijne benoeming dan ook veel tevredenheid onder de officieren en manschappen, over welke hij het bevel zal voeren, veroorzaakt.

— Gisteren avond hebben eenige vechtpartijen te Chatham plaats gehad tusschen soldaten en zeelieden, die al spoedig een vrij ernstig aanzien kregen, en waarbij elke partij zich aan de zijde harer kameraden schaarde. Door de aankomst van nieuwe troepen zijn de buitensporigheden ten slotte onderdrukt, doch niet eer dan nadat aan verscheidene manschappen wonden waren toegebragt. Het schijnt dat eene oude wrok tegen de soldaten van het 27ste regement, die aldaar in garnizoen liggen, als de oorzaak dezer ongeregeldheden moet worden beschouwd. Bereids is men begonnen een onderzoek in deze zaak te bewerkstelligen.

— Het commité van het Protestantsch verbond heeft eene klagt gerigt tot lord *Clarendon*, betreffende de bekende inhechtenisneming van *Domenico Cechetti* in Toskane, alsmede betrekkelijk eenige genomen maatregelen tegen zekeren doctor *Gomez*, voormalig Spaansch priester, thans leeraar bij de Anglikaansche kerk te Lissabon, ter zake van eene door dezen uitgesproken rede over de leerstellingen van het Protestantisme. — Op deze klagte heeft lord *Clarendon* laten antwoorden, dat de regering hare geheele aandacht aan dergelijke zaken steeds zal wijden, doch dat men met voorzigtigheid daarbij te werk moet gaan, vooral wanneer het onderdanen van vreemde souvereinen betreft. Den groothertog van Toskane is kennis gegeven, dat hij de regering en de natie van Engeland ten hoogste zoude verpligten, door *Cechetti* in vrijheid te stellen, en aan den Engelschen zaakgelastigde te Lissabon waren instructiën gezonden, ten einde aan *Gomez* zooveel mogelijk bescherming te verschaffen, doch daar deze een

Spaansch onderdaan is en bij het verdrag met Portugal de vrije uitoefening van godsdienst slechts aan Britsche onderdanen wordt toegestaan, kan de Engelsche regering op geene officiële wijze tusschen beiden treden.

— Van den 1sten Januarij 1853 tot den 28sten Junij 1855 hebben 813 personen door aankoop en 696 kosteloos officiersplaatsen bij het leger bekomen; 95 zijn tot hoogere graden bevorderd. Het bedrag der ontvangen sommen voor verkochte plaatsen is £ 62,970 (*f* 765,640).

— Langs de Clyde telt men op dit oogenblik 30 timmerwerven, waar alleen ijzeren schepen worden gebouwd en nagenoeg 50,000 werklieden aanhoudend in dienst zijn; er staan thans 35 ijzeren en slechts 3 houten schepen op stapel.

— Men verneemt dat de moedige ziekenoppasster miss *Nightingale* zich op dit oogenblik te Therapia bevindt en niet voornemens is naar Engeland terug te keeren, tenzij door ziekte gedwongen.

— Engeland is voornemens het eiland Helgoland tot eene vesting van den 1sten rang te hervormen, die de Noordzee zal beheerschen, even als Malta en Gibraltar de Middellandsche zee beheerschen.

FRANKRIJK.

PARIJS, 14 Julij.

De wetgevende vergadering heeft gisteren het wetsontwerp aangenomen, waarbij het minimum van den interest, gewaarborgd aan de maatschappij voor den onderzeeschen telegraaf door de Middellandsche zee, van 4 op 5 pCt. verhoogd wordt. Ook werd met 232 tegen 6 stemmen het wetsontwerp, vaststellende verschillende belastingen, aangenomen. Daarna is de buitengewone zitting van 1855 gesloten onder het geroep van leve de Keizer.

Men had verwacht, dat omtrent de nieuwe belastingen langdurige discussiën zouden hebben plaats gehad. Alles is echter in één uur tijds afgeloopen.

— Na het opmerkelijk stilzwijgen over Sardinië in de troonrede van Keizer *Napoleon*, welk stilzwijgen te Turijn vrij wat opspraak heeft verwekt, verdient het volgende artikel in den *Moniteur* van gisteren wel eenige aandacht:

„Het Piëmontesche leger heeft in den generaal *Alexandre de la Marmora*, broeder van graaf *Alphonse de la Marmora*, opperbevelhebber van het legerkorps dat reeds een werkzaam en schitterend deel aan den veldtogt in de Krim heeft genomen, een verlies geleden, dat te Turijn zeer levendig wordt gevoeld. De generaal *Alexandre* was een ervaren en voortreffelijk officier, die ook diepen rouw zal achterlaten bij ons leger, dat op zoo regten prijs weet te schatten de militaire hoedanigheden van hen die hunne pogingen vereenigen voor de verdediging van de groote zaak welke ons naar de Krim heeft geleid. Op dat roemrijke terrein, op die slagvelden waar het egoïsmus niet gedoogd wordt, waar ieder voor allen strijdt met dezelfde zelfverloochening en denzelfden roem, heeft het Fransche leger met vreugde nieuwe wapenbroeders zien komen, wier welbekende dapperheid en geestkracht de schitterendste medewerking beloofden aan de werken en aan de gevaren van den veldtogt. Het Sardinische leger heeft gedeeld in de gevaren, het zal ook deelen in de eer en den roem van den goeden uitslag. Toen men in Frankrijk de edele geestdrift toejuichte van het volk dat zich het eerst aansloot aan de zaak der Europesche orde en der staatkundige eer, wist men dat de soldaten, die zich bij de onzen kwamen voegen, doordrongen waren van die edele geestdrift, welke de groote natiën doet geboren worden.

„In den oorlog één, zullen de regeringen van Frankrijk, Engeland en Piëmont zulks mede zijn bij de onderhandelingen wanneer de vrede zal zijn verworven. Gevaren, eer en voordeelen, alles zal worden gedeeld, en wanneer men dan de smartelijke verliezen bedenkt welke de krijg aan de vereenigde legers zal hebben berokkend, zal dit nog te sterker de banden van onderlinge erkentelijkheid en vriendschap bevestigen, welke de regeringen en de volkeren aan elkander zullen verbinden."

Ook is aan den Oostenrijkschen minister van buitenlandsche zaken door den Franschen gezant eene verzoenende ophelderingsnota over de troonrede ter hand gesteld.

— De komst van Koningin *Victoria* te Parijs is thans bepaaldelijk vastgesteld op den 17den Aug. na de prorogatie van het parlement.

— In den *Moniteur* vindt men wederom eene verklaring, dat de tentoonstelling, die thans gereed is, in allen deele voortreffelijk mag genoemd en behoort bezocht te worden door allen, die zich wenschen bekend te maken met den toestand van nijverheid en schoone kunsten bij de verschillende natiën. Nu, dit wordt thans ook door allen, die de tentoonstelling bezoeken, volmondig erkend, en toch blijft er te klagen over. Het geldt thans weder het slechte toezigt der politie in het gebouw der wereldtentoonstelling. Dienaangaande wordt in eene partikuliere correspondentie het volgende gezegd: In een land als Frankrijk, waar men gendarmen voor de drukpers, politiecommissarissen voor de gesprekken en stille verklikkers voor de ademhalingen heeft, kan men niet eens een nijverheidspaleis bewaken. Dagelijks worden er bij de tentoonstelling min of meer aanzienlijke tentoongestelde voorwerpen gestolen, en daar het gouvernement zich van dit alles niet het minste aantrekt, maar de schade op rekening der tentoonstellers schuift, verwekt dit zeer natuurlijk van dezen kant allergrootst misnoegen en geeft het aanleiding tot talllooze klagten.

— Onder den krijgsvoorraad, die dezer dagen te Marseille werd ingescheept, bevonden zich een groot aantal stormladders en eene aanzienlijke hoeveelheid schapenvachten om voor winterkleeding voor de soldaten te dienen. Men hoopt echter dat deze voorzorg overbodig zal zijn en de legers den winter niet weder in de Krim zullen behoeven, door te brengen.

— In de afgeloopen week is door Lyon gekomen een man oud 121 jaren, die, na 80 jaren in het bagno te hebben doorgebragt, naar Savoye terugkeert. Hij is zoo gebogen, dat zijn hoofd bijna zijne knieën raakt; overigens is hij welvarend.

Van den 15den. Eindelijk is de nieuwe leening ten bedrage van 750 millioen francs uitgeschreven, en wel tegen den koers van 92.25 met 4½ pCt. rente van af den 22sten Maart, of tegen den koers van 65.25 met 3 pCt. rente van af den 22sten Junij. Minder dan 10 francs rente kan niet ingeschreven worden. De inschrijvingen niet hooger dan 50 francs rente, hebben de voorkeur en zullen geene vermindering ondergaan. Bij de eerste inschrijving moet een gedeelte gestort worden; het overige in 18 maandelijksche termijnen.

De leening heeft op de boulevards geen indruk gemaakt; de 3 pCts rente opende met 66, en blijft 65.90.

Van den 16den. De *Moniteur* bevat de notificatie betreffende de blokkade der Russische havens in de Witte zee.

NEDERLAND.

'sGRAVENHAGE, 15 Julij.

Z. M. heeft bij besluit van den 10den dezer aan den majoor *J. H. W. Le Clercq*, van den generalen staf, een eervol ontslag verleend uit zijne betrekking van secretaris der speciale commissie van inspectie over het militair onderwijs, en in zijne plaats als zoodanig benoemd den kapitein *H. E. W. Rodi de Loo*, mede van den generalen staf.

— Volgens eene mededeeling uit Luxemburg, heeft Z. M. de Koning aan den stedehouder, prins *Hendrik*, een schrijven gerigt, waarin de volgende zinsnede voorkomt: „Het is mijn wensch, dat mijne Luxemburgsche onderdanen naar vrijzinnige grondbeginselen geregeerd worden; ik verlang eene naauwgezette voltrekking en toepassing der wetten en een beheer, dat aan het belang van allen is toegewijd. Maar ik wil tevens de toepassing van al die grondbeginselen, door welke de onaantastbare regten worden gehandhaafd, die mij als opperhoofd des staats behooren."

— Het examen der surnumerairs van de registratie, om tot ontvanger te kunnen worden benoemd, is afgeloopen. Een zestal surnumerairs hadden zich daartoe aangemeld.

— Men verneemt dat de Paus aan den hoogleeraar *Blume* te Leiden eene gouden medaille heeft vereerd, als blijk van zijne tevredenheid voor de door den hoogleeraar hem toegezonden monsters van vlas uit den bast der rameeplant (*Boehmeria utilis*) gewonnen.

— Het bestuur van de Nederlandsch-Belgische spoorwegmaatschappij, daartoe door de bevoegde Belgische autoriteit gemagtigd, heeft het publiek de verzekering gegeven, dat, gelijk dit bereids door de Nederlandsche Regering jegens de in Nederland aankomende Belgische ingezetenen heeft plaats gehad, aan de Belgische zijde wederkeerig de meest vrijgevige voorschriften gegeven zijn, tot toelating van Nederlandsche ingezetenen, in België met den spoorweg aankomende, en dat die voorschriften bij voortduring worden toegepast in dier voege, dat zelfs de vroeger aanbevolene kosteloos te verkrijgen binnenlandsche paspoorten niet volstrekt worden vereischt, wanneer de reizigers slechts eenig ander bewijs van inwoning in Nederland of brieven van bekende personen kunnen vertoonen.

— De wedstrijd der koninkl. Nederl.-yachtklub op de Maas heeft den 14den Julij te Rotterdam plaats gehad. HH. KK. HH. prins en prinses *Hendrik der Nederlanden* hebben met hunne tegenwoordigheid dien wedstrijd vereerd. De prins heeft met gepaste toespraken de prijzen aan de overwinnaars uitgereikt.

— Zoowel door den gemeenteraad van Wageningen, als door verscheidene ingezetenen, wordt een eerbiedig verzoek aan den Koning gerigt, dat het Z. M. moge behagen maatregelen te nemen, ten einde te voorkomen, dat het verzwaren van den Grebbedijk, door welks doorbraak in dit voorjaar Veenendaal en omliggende streken zijn overstroomd, niet worde uitgesteld, maar nog dit jaar verrigt.

SCHIEDAM, 14 Julij.

Heden zijn van Hellevoetsluis onder militair geleide geboeid naar het huis van arrest te Leiden overgebragt drie aldaar in garnizoen liggende mariniers, die door het militair geregtshof te 's Gravenhage veroordeeld zijn verklaard van den militairen stand, en veroordeeld tot 3 en 2 jaren kruiwagenstraf, als het voornemen hebbende opgevat om in Engelsche dienst over te gaan; zij moeten door een zoogenaamden ronselaar zijn omgekocht voor een geringe som, en hun voornemen uit gevoerde briefwisseling kenbaar geworden zijn, hetgeen door hen zelven is bevestigd. (*S. C.*)

LEEUWARDEN, 16 Julij.

Bij kon. besluit van den 10den Julij is benoemd tot regter in de arrondissements-regtbank te Heerenveen, mr. *H. R. Warmolts*, thans griffier bij het kantongeregt te Bolsward.

— Aan de heden alhier van stadswege gehouden harddraverij werd door 14 paarden deelgenomen. De prijs, een fraai zilveren blad met twee dito dessertrommels, werd gewonnen door den zwarten langst. witvoet ruin van den heer *P. J. de Boer* alhier, bereden door hem zelven, en de premie, eene dito tafelbakesdoos, door den zwarten langst. ruin van den heer *J. Wouters* te Oudeschoot, bereden door den pikeur *H. Wijbenga*.

MEPPEL, 14 Julij.

Eindelijk zal het er toe komen dat de Zuiderzee voor onze binnenschipperij onder minder drukkende bezwaren bevaren kan worden. Euwen lang heeft men geklaagd over ondiepten in het Meppelerdiep, en in deze eeuw bestaan zij nog. Nu echter hebben de staten dezer provincie zich voorgesteld, met al de middelen die hun ter dienste staan te beproeven het Meppelerdiep te verdiepen en bevaarbaar te maken.

Dit uitzigt is schoon voor de schipperij en wordt nog verhoogd wanneer men nagaat, dat er bij het provinciaal bestuur van Overijssel maatregelen worden beraamd om de afschrikkende sluisgelden der Staphorster schutsluis zoodanig te doen verlagen, dat zij in evenredigheid komen met die van andere soortgelijke werken.

GRONINGEN, 17 Julij.

Men zal zich herinneren, dat de raad dezer gemeente, bij besluit van den 5den Mei dezes jaars, aan den Koning het verzoek heeft gerigt om de jaarwedden van de beide in deze gemeente aangestelde commissarissen van politie te verhoogen, respectievelijk met *f* 200 en *f* 100, nadat vroegere pogingen, bij herhaling daartoe door burg. en weth. aangewend, met geenen gunstigen uitslag waren bekroond. De uitkomst is thans gelukkiger geweest. Bij kon. besluit toch van den 8sten dezer is goedgevonden, met wijziging van Zr. Ms. besluit van den 18den Dec. 1845, de jaarwedden der beide commissarissen van politie te Groningen te verhoogen met een bedrag van *f* 200 voor den eersten en *f* 100 voor den tweeden commissaris en alzoo het tractement van den eersten vast te stellen op *f* 1500 en dat van den tweeden op *f* 1200, met bepaling, dat de aldus geregelde jaarwedden zullen gerekend worden te zijn ingegaan met den 1sten Januarij 1855.

— Bij de heden alhier gehoudene stemming ter verkiezing van acht leden in den gemeenteraad werden 686 stemmen uitgebragt. Het aantal stemgeregtigde kiezers bedraagt 1747, zoodat slechts ruim één derde zich van hunnen burgerpligt hebben gekweten.

— Na de drukkende warmte gedurende de laatste dagen, barstte gisteren bij herhaling een hevig onweder boven deze stad en provincie los, vergezeld van ontzettende regenbuijen, een' buitengewoon hevigen wind en op sommige plaatsen van hagelsteenen van eene buitengewone grootte. Naar wij vernemen, zijn in het land van mevrouw de wedw. FRIMA, bij Adorp, twee beesten door den bliksem getroffen, terwijl te Kolhorne, gemeente Zandt, de wind zulk eene kracht heeft ontwikkeld, dat van eene boerenplaats het geheele dak is afgeworpen en twee anderen ook geducht moeten zijn geteisterd. Te Niezijl zijn 200 glasruiten door hagelsteenen verbrijzeld. Te Warfhuizen en elders is mede door de hagelsteenen veel schade toegebragt aan het te veld staande graan. Bij REITSEMA aan het tweede tolhek buiten de Apoort, is een bliksemslag door de deur in het woonvertrek gekomen, waar de huisgenooten bijeen waren. Niemand heeft evenwel eenig letsel gekregen, en, wat wel het meest opmerkelijk is, de bliksem is weder het huis uitgekomen zonder het minste spoor van brand te hebben achtergelaten. Bij Niezijl, gemeente de Leek, is de bliksem in een' molen geslagen, doch gelukkig ook zonder brand te veroorzaken.

Droevig zijn ook de gevolgen welke dit onweder in Friesland heeft na zich gesleept. Nabij Bergummerdam zijn vier personen door den bliksem getroffen en drie dadelijk gedood, terwijl de vierde geheel is verlamd. De overledenen waren twee kinderen van een landbouwer te Garijp, het eene van 7 en het andere van 9 jaren, en de knecht, die met elkander op weg zijnde door het onweder werden overvallen. Men deelt ons verder mede, dat de landbouwer, wiens naam ons niet bekend werd, door ongeluk op gelijke wijze werd getroffen. Nog geen jaar geleden verloor bij één van zijne lievelingen, die verdronk; voor 5 weken een tweede, en thans moest hij wederom de treurmare vernemen, dat twee zijner kinderen plotseling door den bliksem waren gedood.

Door het onweder in den nacht van Zaturdag op Zondag zijn aan de Onstwedder Mussel twee koeijen door den bliksem gedood.

— Gisteren werden aan de fabrijk van stoom- en andere werktuigen, ijzeren schepen enz., onder de firma SLOTEMAKER LANTINGA & Co., te water gelaten twee stoomketels, gebouwd voor rekening van de heeren SCHOLTEN en BAKKER te Sappemeer, waarheen dezelve als drijvende dadelijk zijn getransporteerd. — Het gewigt dezer ketels bedraagt ruim 9000 Ned. ponden, de lengte is ruim 9 Ned. ellen, en de diameter 1.14 el, terwijl dezelve op eene behoorlijke drukking beproefd zijn.

Deze fabrijk, die nog slechts weinige maanden werkzaam is, reeds verschillende werken heeft uitgevoerd en tevens aan onze werklieden de gelegenheid verschaft zich te bekwamen en geld te verdienen, bewijst daardoor voor onze stad eene zeer nuttige inrigting te zijn.

De moeijelijkheden, waarmede zulk eene onderneming te kampen heeft, zijn dikwijls groot; doch wij hopen dat dezelve door opgemelde firma zoodanig mogen worden overkomen, dat deze fabrijk voor ons behouden blijve en steeds in bloei toenemen zal.

— Naar men verneemt, is reeds ten derden male door de regtbank alhier bevel van gevangenneming verleend tegen HENDRIK REEKER, en wederom ter zake van het toebrengen van slagen en stooten, waardoor verwondingen zijn ontstaan. Misbruik van sterken drank is weer de oorzaak. Vroegere veroordeelingen en ondergane cellulaire gevangenis schijnen geen den minsten invloed op dezen persoon te hebben, hetwelk te meer betreurenswaardig is, daar deze persoon overigens als een bekwaam werkman bekend staat.

— Bij de maatschappij van land- en tuinbouw *de Marne*, gevestigd te *Wehe*, zijn voor het kabinet ontvangen, door bemiddeling van den heer E. P. DE MONCHY, president der Nederlandsche handelmaatschappij, drie kisten met Oostersche vruchten en gewassen, alsmede door den heer C. J. TEMMINCK, directeur van 's Rijks museum te *Leiden*, eene kist met opgezette dieren, vogels en conchiliën.

— Het volgende berigt wordt ons uit *Beerta* van den 16den dezer toegezonden: Voor een paar dagen bespeurden de huisgenooten van B. KEES, te Beerta, eene sterke brandlucht, die uit eene onder hetzelfde dak zich bevindende woning komen moest. De bewoners waren op het land te werken en hadden vier kinderen, waarvan de oudste acht jaren, alleen te huis gelaten. Gelukkig hadden de ouders niet, zoals dikwijls bij de daglooners pleegt te geschieden, de kinderen in huis opgesloten en zelven de sleutel medegenomen, maar deze achtergelaten, zoodat men zonder veel tijd te verliezen onderzoek naar den brand kon doen; spoedig ontdekte men met verbazing, dat de turf in de schuur reeds in laaije vlam stond, welke brand echter nog tijdig werd gebluscht, waardoor een groote ramp werd afgewend. De oudste der kinderen had vuur naar de turf gebragt; en was het niet nog tijdig ontdekt dan had men, wanneer eenige huizen, 'tgeen zeer ligt had kunnen geschieden, in de asch waren gelegd, misschien in de nieuwsbladen gelezen: de oorzaak van den brand is onbekend; zoowals gewoonlijk het slot van brandberigten luid.

Zouden dergelijke ongelukken niet dikwijls ontstaan door het huis aan kleine kinderen toe te vertrouwen? Wij gelooven ja! maar tevens ook, dat het zonder andere maatschappelijke inrigting, op de dorpen bezwaarlijk veranderd worden kan, dewijl de daglooner, zoo 't eenigzins kan, met zijne vrouw het daggeld verdienen moet. Dat gevaar evenwel zal grootendeels worden weggenomen, wanneer van de overvloed van anderen een penningske werd afgezonderd ter oprigting van *bewaarscholen*, waardoor dan ook de andere kinderen, ontslagen van het oppassen der kleinen, op school konden gaan. Men ziet het uit bovenstaande, en ook als men de meerdere bruikbaarheid opmerkt van den geringen stand, welke door die inrigtingen der maatschappij wordt aangebragt; te meer, daar niet alleen de philantroop maar ook de egoïst daartoe kan medewerken zonder zijn beginsel te verloochenen.

Men denke aan het Steinthal en Loïsa SCHEPLER!

— Uit *Leer* wordt ons geschreven, dat het vroeger aangekondigde zangfeest onder begunstiging van het heerlijkste weder in de beste orde is afgeloopen. De daar bestaande liedertafel mogt met vreugde een aantal zangers uit Aurich, Weener, Papenburg, Lingen, Oldenburg en Groningen begroeten. Het gezang werd gedirigeerd door de heeren prof. POTT uit Oldenburg, muzijkdirecteur HAGEMAN uit Groningen en dr. SCHULTZE uit Leer. Het aantal der van buiten af opgekomen toehoorders en feestgenooten was zeer aanzienlijk.

— Het is onzen lezers bekend, dat de Vereenigde Staten van Noord-Amerika aan Denemarken den Sondtol hebben opgezegd, door te kennen te geven, dat zij na afloop van het tegenwoordig traktaat dit niet hernieuwen willen. De Deensche regering heeft onlangs die nota beantwoord met een breedvoerig betoog, waarvan de inhoud hierop nederkomt. De minister van buitenlandsche zaken drukt vooreerst zijn leedwezen uit, dat de regering van Washington hare beslissende stappen niet heeft laten voorafgaan van onderhandelingen, en bij vreest, dat daardoor moeijelijkheden zullen ontstaan, die gemakkelijk hadden kunnen vermeden worden. De korte opzage veroorlooft aan Denemarken niet, aan een zoo gewigtig onderwerp den behoorlijken tijd te wijden, te meer daar het zich thans in een' kritieken toestand bevindt, nu zijne naburen het er op toeleggen om het in een' oorlog met Rusland te wikkelen. Door aan de Amerikaansche vordering toe te geven, zou Denemarken duizende anderen ten gunste der overige mogendheden moeten opgeven, daar deze eigenlijk den Sondtol dragen, terwijl de Vereenigde Staten zelden meer dan 200 dollars betalen. Op zulk een offer is Denemarken tegenwoordig niet in 't minst voorbereid. Denemarken moet de opzage van het traktaat van zijde van Amerika beschouwen als eene vijandigheid, die het niet heeft uitgelokt; in tegendeel zijn onderscheidene voorbeelden bij te brengen, waarbij de Deensche regering op de aan Amerikaansche kooplieden opgelegde tolgelden zelfs tegen alle regt aan heeft laten vallen, om slechts de wederkeerige vriendschap te doen voortduren. Denemarken kan onmogelijk in een zoo kort tijdperk de Amerikaansche vordering inwilligen en bezwaarlijk ook zoude dit door andere mogendheden gunstig worden opgenomen.

Daar de Vereenigde Staten reeds meermalen te kennen gaven, dat zij voor den afloop van het traktaat zich in geene onderhandelingen met Denemarken zullen inlaten, zal bovenstaande nota vooreerst wel onbeantwoord blijven. Eerst in het volgende jaar, wanneer dat verdrag afloopt, zullen die voorzeker met meer nadruk dan tot heden weder worden opgevat.

AANBESTEDINGEN.

GRONINGEN, 16 Julij.

Heden middag werd aan het provinciaal gouvernement bij enkele inschrijving aanbesteed: 1) Het bouwen van een wachthuis of dagverblijf, met een' tolboom op den afweg naar den Dwangsweg te *Stootshorn*, tusschen *Slochteren* en *Noordbroek*. 2 biljetten, als van: *H. W. Hemmes*, te Siddeburen, voor *f* 550, en van *P. Westmölder*, te Slochteren, voor *f* 566.

2) Het herstellen van het schermwerk ten noordwesten van *Delfzijl*, in de Zuidwenning, tusschen de hoofden no. 12 en 13, in den jare 1855. 4 biljetten, als van: *J. F. Scherphuis*, voor *f* 9000; *H. K. van Buren*, *f* 8416; *J. H. Rottinghuis*, *f* 8394, en van *W. W. van Delken*, *f* 8386. Allen aannemers te Delfzijl.

INGEZONDEN STUKKEN.

Een woord over het bij den Raad der gemeente Groningen aanhangig voorstel tot invoering van eene directe belasting.

Eene belasting op het inkomen heeft in de toepassing hare eigenaardige moeijelijkheid, die zelfs door de warmste voorstanders niet wordt geloochend. De meerderheid in den raad — zoo althans de meerderheid der centrale afdeeling mag gerekend worden het gevoelen van de meerderheid in den raad uit te drukken, — schijnt niet terug te deinzen voor die moeijelijkheid, welke *vooral* in eene billijke raming en in de openbaarmaking van ieders inkomen is gelegen. Maar als men nu die moeijelijkheid weet te boven te komen, als men de ingezetenen alle de bezwaren van eene inkomenbelasting wil doen gevoelen, is het billijk dat men hun hare goede en weldadige gevolgen niet onthoude; en die billijkheid is bij het voorstel der centrale afdeeling niet betracht. — Het lijdt toch geen twijfel dat eene belasting op het inkomen — zoo dit behoorlijk kan geraamd worden — zich alleen daardoor aanbeveelt, dat zij ieder naar zijne krachten doet betalen; en de verdedigers van deze soort van belasting wijzen dan ook altijd en met nadruk op dit gevolg als op een afdoend bewijs van de regtvaardigheid van hun stelsel. Intusschen is het juist dit, 't welk het bedoeld voorstel aan de ingezetenen onthoudt, daar het den vermogende op verre na niet in evenredigheid van zijn inkomen, den minder vermogende daarentegen in evenredigheid van zijne verdiensten, ja niet zelden misschien daarboven zal doen betalen. Deze onregtvaardigheid is het onvermijdelijk gevolg van den dubbelen grondslag, dien het voorstel aanneemt, namelijk het halve inkomen en de helft van de naar een opklimmend tarief vermenigvuldigde huurwaarde der door den belastingpligtige bewoonde behuizing. Waarom neemt men nu het *halve* inkomen, en niet het *geheele* inkomen? Voor die vraag moet eene afdoende beantwoording gereed zijn, indien men het voorstel aannemelijk wil maken. Immers, is men eenmaal, hoe dan ook, tot de kennis van ieders inkomen geraakt; dan kent men alzoo ieders financiële krachten, waarom zou men dan ook niet het volle inkomen belasten? Het schijnt dat op die vraag slechts één antwoord kan gegeven worden, namelijk, dat men de vermogende, de rijke ingezetenen heeft willen sparen, en dit wel, — daar de belasting eene vóóraf bepaalde som moet opbrengen, — ten koste van de minder vermogenden. Hierdoor leidt het voorstel regelregt. Bij voorbeeld:

A. heeft een jaarlijksch inkomen van…………	*f* 10,000
zijne maatschappelijk positie veroorlooft hem te wonen in een huis van *f* 300 huurwaarde, welke volgens het tarief, vermenigvuldigd met 6, geeft…………	1,800
dan wordt de belasting geheven van de helft van…………	*f* 11,800
of van…………	*f* 5,900
Stel nu de belasting op 2 procent, dan betaalt A. volgens het voorstel…………	118,00
of 1,18 procent van zijn werkelijk inkomen.	
B. heeft een jaarlijksch inkomen van…………	3,000
zijne maatschappelijke positie dringt hem te wonen in een huis van *f* 400 huurwaarde, welke volgens het tarief, vermenigvuldigd met 7, geeft…………	2,800
dan wordt de belasting geheven van de helft van…………	*f* 5,800
of van…………	*f* 2,900
dan betaalt B. volgens het voorstel…………	58,00
of 1,93 procent van zijn werkelijk inkomen.	

Alzoo zal A., die meer dan driemaal het inkomen van B. heeft, nogtans ¾ procent minder betalen dan B. — Nog eens: waarom wil men dit? Men zegge niet, dat de ongelijkmatigheid niet uitsluitend eigen is aan dit voorstel; dat ook b.v. de personele Rijksbelasting aan datzelfde euvel mank gaat. Dit kan niet geheel worden ontkend, maar de personele belastingwet heeft geene poging aangewend om ieders vermogen en ieders inkomsten te leeren kennen; zij achtte dit welligt onmogelijk.

Het voorstel in den raad daarentegen acht die kennis mogelijk, en bij de toepassing van het voorstel, zoo dit tot verheven wordt, zal ieders inkomen, — wij willen vertrouwen met juistheid —

BIJBLAD No. 11.

Behoort bij de Groninger Courant van 18 Julij 1855, No. 86.

KORT VERSLAG

VAN DE HANDELINGEN DER STATEN GENERAAL.

Redevoeringen, uitgesproken in de *Eerste Kamer der Staten Generaal* door de *beide afgevaardigden uit Groningen*, bij gelegenheid van de beraadslagingen over het wetsontwerp *tot afschaffing van den accijns op het gemaal.*

De heer *Sichterman van de Broke:* Wanneer ik hier, zoo als velen uwer in deze vergaderzaal, ik zal niet zeggen grijs geworden ware, maar toch tot de ordo seniorum behoorde, en een jong lid, dat pas kwam kijken, zich zoo op den voorgrond drong, zoude dit op mij een' onaangenamen indruk maken. Er ligt mij aan gelegen bij u lieden allen, op wier achting ik prijs stel, voorloopigen indruk uit te wisschen of [illegible] te voorkomen. Ik wil rekenschap geven waarom ik mij [illegible] ben. Het is omdat ik [illegible] vertoog de [illegible] verificatie, door [illegible] alleen te leveren, zal ontbreken. De geachte sprekers, die in mijne rigting, na mij zullen optreden, zullen in [illegible] der zaak in staat zijn met données van statistieke staten, die mij niet ten dienste waren, het gewenschte waarmerk aan mijn vertoog te geven.

Nog liever, Mijne Heeren, had ik gezwegen, ik geef hiervan de ernstige verzekering, en had ik eerst eens toegeluisterd en toegezien. Ik ontveins mij zelven niet, dat ik welligt niet de beschuldiging van aanmatiging en onvoorzigtigheid zal ontgaan; en toch meen ik dat, juist nu het deze aangelegenheid betreft, ik mijne stem niet *nude*, maar met beweegredenen omkleed moet uitbrengen, en ik houd mij overtuigd, dat, wanneer gij mijne drijfveren kent, dit gebillijkt zal worden.

Ik ga over tot eene korte beschouwing van dit ontwerp van wet. Wat de waardij dier beschouwing betreft, mogt ze al geen bijzonder gewigt in de schaal uwer schatting leggen, hare openbaarmaking op de wijze die het den volksvertegenwoordiger is gegeven te bezigen, moge strekken om te doen kennen aan de Vergadering, en *ik* kom er voor uit, vooral ook daar buiten, *hoe* en *waarom* ik tot die stem omtrent deze wetsvoordragt ben geleid.

Voor mij doen zich op, in meest geleidelijke redenering, twee vragen:

1) Is het goed deze belasting af te schaffen in de tegenwoordige omstandigheden?

2) Is het goed dat deze belasting het eerst aan de beurt komt?

I. Wat de eerste vraag betreft:

Ik kan immers welhaast niet anders dan dit aannemen. En ik zal u mijne reden zeggen: mijne benoeming tot lid dezer Kamer is te zamen, ik mag zeggen te verrassend geweest dan dat ik mij opzettelijk en degelijk met de details der financiën en vooral ook der koloniën, zoo naauw met de eerste verbonden, in betrekking tot de zaak, die wij behandelen, heb kunnen bekend maken. In dien toestand geldt bij mij, behalve het „*Pro in dubiis*," dit, dat de wetsvoordragt uitgaat van de Regering. Ik mag, zoo lang ik geen grond, geen duchtigen grond heb, niet vooronderstellen, dat de Regering zich zal wagen op den hoogst gevaarlijken weg, om eene afschaffing van belasting voor te stellen, zoo zij de opbrengst er van niet uit de schatkist kan missen, en even daardoor beschaamd zoude blijken uit te komen.

In het verslag der commissie lees ik dat bij sommige leden de vrees bestaat dat door het ministerie *werd toegegeven aan den volkswaan van den dag.* Ik behoef voor mij niet zoo ver te gaan.

Als ik zelfs maar in de verte mogt kunnen denken, wanneer ik maar den minsten grond had te vermoeden, dat de minister van financiën door het voorgestelde offer der schatkist zich buiten staat stelde in hoogere eischen te voorzien, ja zelfs nuttige ondernemingen in het belang des rijks te bevorderen of de zoodanige wier nut met 's rijks belang zamenhing in de provinciën te kunnen subsidiëren, of dat de minister niet met prudentie voorzag de meerdere kosten die op handen zijnde aangelegenheden, als: de toekomstige regeling van het onderwijs en andere, zullen eischen, Ik zoude ook op *dezen grond* het wets-ontwerp bestrijden, maar ik heb ten deze geen grond door eigen onderzoek tot twijfel. En wanneer ik nu hier mijne eerste schrede op de politieke loopbaan begon met wantrouwen, niet gegrond op eigen overtuiging, door eigen onderzoek gevestigd, zoude ik mij schuldig maken aan roekelooze onregtvaardigheid. Ik begin dus met der Regering mijn vertrouwen te geven, en neem *voor 's hands* geloovig aan dat onze financiële toestand, met het oog op onze koloniale toekomst, het toelaat *dat* er belasting worde afgeschaft. Ik kan zelfs het beginsel van afschaffing van lasten in abstracto toejuichen! Vermindering van belasting, als dit kan, is immers wenschelijk, en dat ze *gewenscht* is, daartegen zal wel niemand opkomen.

Maar aan dezen juichtoon verbind ik tevens, en met nadruk, het stellig voorbehoud van appèl op 's ministers verantwoordelijkheid, en voeg dus bij mijne protestatie van vertrouwend *geloof*, dat ik den grond er van geheel voor rekening des ministers laat, en zulks niet slechts in opzigt der ontrijving van de schatkist, maar ook en wel vooral met het oog op den onmiskenbaren invloed in de toekomst van dit antecedent op het aangerande stelsel.

II. De tweede vraag: Is deze belasting het eerst aan de beurt? d. i.: Is het rationeel dat de afschaffing van den accijns op het gemaal den voorrang hebbe boven iedere andere ontheffing van last? Deze beschouwing ontwikkel ik tweeledig.

A. Verdient *deze* afschaffing op zich zelve beschouwd die voorkeur?

B. Verdient ze die met het oog op de vermeerdering van andere lasten die tot gedeeltelijke aanvulling van de som, die er ontbreekt om de afschaffing in te voeren, moeten worden opgelegd?

A. De hoofdreden, waarom de Regering aan de afschaffing [illegible] van den accijns op het gemaal den voorrang geeft boven die der andere, als ondergeschikte, beheerscht, is dat de mindere klasse goedkooper brood zal eten. Ik begin met te zeggen, dat ik niet geloof, dat dit doel door de wet bereikt wordt. Wij hebben het gezien, het schapen- en varkensvleesch is nimmer zoo duur geweest, als na de afschaffing van den accijns op deze consumtiva. Even als bij die afschaffing de lagere stand der maatschappij niet is gebaat, evenmin stel ik mij voor, dat de afschaffing van dezen accijns aan dien stand eenig voordeel zal aanbrengen. De goede intentiën der Regering zullen ten deze blijken ijdel te zijn. En hier komt dit nog bij: zeker is het dat de maatregel hoogst gebrekkig zal zijn, zoolang niet tevens de gemeente-accijns op 't gemaal, op sommige plaatsen zeer drukkend, ophoudt te bestaan. Het personeel der ambtenaren voor deze dienst kan misschien verminderd, zeker niet gemist worden. De kosten voor de toepassing der accijnswet op het gemaal zullen dus niet eens *met* de afschaffing van den accijns op het gemaal vervallen.

Hiermede wil ik geenszins geacht worden te beweren, dat ik afschaffing van dezen accijns in de gemeenten, op alle plaatsen, altijd en onder alle omstandigheden ondersteun. Geenszins! Ik doe dit vooral niet dáár, waar zijne voordeelen voor de gemeente krachtig in evidentie treden, bijv. daar waar eene akademie is, een garnizoen, eene drukke weekmarkt en meer belangen worden voorbijgezien en waar een hatelijke hoofdelijke omslag daarvoor in de plaats zal treden.

Dit in het voorbijgaan.

Maar daarbij, de belasting op het gemaal is in hare toepassing *gelijkmatig*, *gemakkelijk*, *ongemerkt*.

Gelijkmatig: ieder (ook de vreemdeling), namelijk ieder die het bekomen kan, eet brood. Naar mate hij verbruikt, betaalt hij in de belasting.

Gemakkelijk: men verbruikt dagelijks, en betaalt alzoo *dagelijks* bij uiterst geringe deelen, niet bij betrekkelijk aanzienlijke sommen op eens.

Ongemerkt: omdat de belasting zoo gering is, in verhouding tot den natuurlijken prijs, dat de eerste zich in den laatsten onnaspeurlijk verliest.

En men bewere niet dat dit niets beteekent. De Regering ook kan het niet onverschillig zijn, of de belasting ontevredenheid en wrevel wekt dan niet. Het heeft der Fransche regering niet eens de goedkeuring der natie gegolden, dat door de afschaffing van den zout-accijns de schatkist voor verscheidene millioenen werd ontriefd; en in de *Groninger Courant* no. 61 van dit jaar heb ik, overgenomen uit de *Indépendance Belge*, gelezen, dat de afgeschafte belasting op de levensmiddelen in Spanje aan het publiek geen het minste voordeel heeft aangebragt.

En deze belasting, die nu om den wille der lagere standen zal worden afgeschaft, ik herhaal het, zij drukt de mindere standen niet. Ik spreek niet ligtvaardig; maar uit volle overtuiging. Zij die thans brood eten, zullen het zonder merkbaar genot der ontheffing blijven eten. Zij die het nu niet eten, zullen door de zoo hoogst geringe ontheffing niet in staat worden gesteld het te bekomen, of zullen zich blijven behelpen met surrogaten. Een geacht ambtgenoot uit Noordholland verhaalde mij onlangs, dat bij de mindere standen in Noordholland boekweiten- en gerstenmeel tot brood vrij algemeen werd aangewend, en in mijne provincie zijn er velen die zich met boonen en erwten generen; die 't meest gediend zijn met eenige turven, waarmeê ze dat voedsel kunnen gaar koken en eenige warme spijs genieten, en die gevoeliger beweldadigd zouden zijn, wanneer de kunstmatige prijs van den turf den natuurlijken niet bezwaarde, meer dan door de onmerkbare ontheffing van accijns op 't gemaal, waardoor zij geen duimbreed nader gebragt worden tot die genieting, die de Regering hun wil doen toekomen, en die ik hun zoo gaarne gegeven zag!

Ik stel mij alzoo voor dat, zoolang deze overtuiging de mijne is, en ik tot mijn leedwezen veeleer verzekerd meen te zijn, dat de Regering in hare goede bedoelingen, die mindere standen van het volk in hunne hooggespannen verwachting teleur gesteld zullen worden, de voorgedragene wet op de afschaffing van den accijns op 't gemaal niet bij mij kan hebben den voorrang, om daaraan, prae caeteris, te besteden de sommen, die de Regering meent te kunnen missen, *met* daarbij eene belangrijke som, die de Regering door eene nieuwe lastheffing zal moeten verkrijgen.

En zoo word ik geleidelijk gebragt tot mijne beschouwing sub

B. Vooreerst moet ik aanmerken, dat de bepaling omtrent het equivalent mijns inziens te zeer in vago ligt. Door de wet aan te nemen, neemt men ook die onzekere, weinig bestemde voordragt omtrent dit belang aan. Eerst te zijner tijd, bij de behandeling van de wet op de middelen, zal dit belang definitivelijk worden geregeld.

Intusschen zijn de grondtrekken van dit equivalent aangegeven in art. 2 van de wet: verhoogde opcenten op de grondbelasting, personeel, patent, zegel, registratie- en successieregt enz.

1) Opcenten op de grondbelasting? Het is niet te ontkennen, de landbouw is in bloeijenden toestand. Maar zal die zoo blijven? Waar is de waarborg? Dikwijls en kort opvolgend zijn bij mijne heugenis de wisselingen in de prijzen van de voortbrengselen en de waarde der landerijen geweest. Op duurzaamheid, op bestendigheid van dien bloeijenden toestand is dus wel geen rekening te maken. Maar bovendien, de belasting der gronden is reeds zeer hoog opgevoerd: de waarde der gronden immers, grondlasten en overgangsregten te zamen genomen, wordt in een betrekkelijk kort tijdvak in de schatkist gebragt. De intrekking der beschermende wetten is een offer geweest dat de landbouw gebragt heeft op het altaar van handel en zeevaart. De gemeentewet heeft lasten aan de grondeigenaren opgelegd. Met zeer hooge opcenten *wordt* de grondlast reeds bezwaard. Kan het regtvaardig geacht worden die nog meer te verhoogen? De landbouw is, zoo niet boven, toch nevens den handel de hoofdader van het volksbestaan in Nederland. Hij heeft aanspraak, zoo niet op beschermende wetten, gewisselijk op bescherming der Regering tegen een *al* te bezwarenden druk, die zijne ontwikkeling zoude in den weg staan, en waarvan zonder twijfel de nadeelige gevolgen op de schatkist zoude redunderen. De geachte spreker uit Noordholland, die mij zoo straks voorafging, deed als een voorregt bij uitzondering voor den landbouw gelden het argument, dat de afschaffing van den accijns voor den landbouwenden stand iets beteekende, omdat deze gewoonlijk zijn eigen brood bakte. Ik antwoord hierop: in alle dorpen van het vaderland wonen bakkers. Het eigen brood bakken is in de bij uitstek landbouwende provinciën van Friesland en Groningen geheel vreemd, en waar het algemeen is in ons Rijk, is het dit in zeer enkele oorden van zeer enkele provinciën.

Maar de Regering wenscht de mindere standen te ontheffen. Ik moet u dan doen opmerken dat er een mindere stand bestaat, die door de verhoogde opcenten der grondbelasting zal worden getroffen, en dien gij niet gaarne, ik ben daarvan overtuigd — zoudt willen treffen! Het is een stand, waarop geen uwer het oog welligt heeft. Het is die des daglooners, — de daglooner, — dien het na jaren van opoffering en noeste vlijt gelukt is eene eigen stulp met tuin of zelfs een stukje land, het toppunt zijner wenschen, de vrucht zijner ontbering, te verkrijgen. Natuurlijk is dat loon der inspanning hem geworden nadat hij verre het grootste deel van zijn leven, gedurende hetwelk hij dit eenig, dit begeerlijk wit voor oogen had, achter den rug had. Het is hem dan nu gelukt die vrucht te genieten, niet voor zich zelven: de dood zal hem eerlang 't genot storen; ook was dit minder zijne bedoeling, maar hij wilde het gaarne den zoon nalaten, en daardoor zijnen liefderijken kommer bij zijn verscheiden verzachten door een' blijden blik op de toekomst van zijn kind. Welnu, die daglooner betaalt ook grondbelasting, en hij moet ook de nieuwe opcenten mede betalen. En ik ken er zóó zeer velen. Het is niet een schilderijtje van een' enkelen dat ik u ophang, maar het is een geheele stand, dien gij door te groot bezwaar demoraliseert. Neen, *die* opcenten moest de Regering niet kiezen, WANT zij wil de lagere standen ontheffen.

Maar daarenboven, Mijne Heeren, de grondbelasting affecteert niet *bij uitsluiting* den landbouw; de gebouwde eigendommen zullen gevoelig deelen in het bezwaar der verhoogde opcenten. Het drukkende van dezen last is te zeer besproken, dan dat ik er over uitweide.

2) Met de toepassing der opcenten op het personeel, patent, zegel-, registratie- en successie-regten, zal inderdaad die stand in de maatschappij bij voorkeur gedrukt worden, die het meest aanspraak heeft op ontheffing. Het is de nijvere middenstand. Iedere band, die de nijverheid, de neringen en hanteringen der burgerij knelt, belemmert pijnlijk hare ontwikkeling. Ik wil het mijne toebrengen dat de zedelijke en voortbrengend stoffelijke kracht des volks vermeerdere. In de eerste plaats moeten daartoe de neringen en daarmede de nijverheid der kleine burgerij worden voortgeholpen. En kan ik dan deze verhooging van opcenten goedkeuren, die daarenboven daarin nog onbillijker zal worden, naar mate de opklimming bij het tweede lid van art. 242 der gemeentewet daarbij niet zal worden toegepast, en alzoo den laagst aangeslagene even veel opcenten zal opleggen als den hoogst aangeslagene, zonder proportie.

Opcenten op zegel en registratie. De regtsbedeeling of liever regtsverkrijging is reeds zoo duur, en het is toch het hoogste goed in den Staat. Door die nog duurder te maken, wordt inderdaad een groot deel der mingegoeden van dat goed verstoken, omdat ze opzien tegen hetgeen 't zal kosten om het deelachtig te worden. Die toestand moet niet verergerd worden. Ik heb hier natuurlijk niet op het oog dien stand, die met het certificaat van onvermogen in de hand, met onbeschaamde driestheid, niet zelden *geheel ongepast*, een regt om gratis te procederen *eischt*, en de mildheid der wet tegen den meergegoede misbruikt.

Door de *successie-regten* te verhoogen, wordt de periode verhaast dat de kapitalen der ingezetenen in de schatkist te regt komen.

Maar wat wilt gij dan? vraagt men.

Liever, Mijne Heeren, had ik gezien, dat er geen equivalent ware noodig geweest, en dat men zoo veel belasting afschafte als er geld was; nog liever, dat er zoo veel geld was, als men afschaffen wilde.

Ik vraag hier: zal door deze belasting af te schaffen, ook misschien eene schrede zijn gedaan om in de toekomst in te voeren een hoofdelijken omslag, eene income-tax? *Nog* wil ik er mij niet bevreesd voor maken, vooreerst omdat wij eene personele belasting hebben, en de eerste wel *in de plaats* van de andere, beide echter niet zamen zullen gaan; maar ten tweede, omdat de minister van financiën daaromtrent geruststellende beloften heeft gegeven.

„Van alle soorten van belastingen, wanneer eenmaal alles wat vast en zigtbaar was, zijn geëvenredigd rantsoen zal hebben gebragt tot de instandhouding der groote huishouding van Staat, houd ik, tot aan staathuishoudkundig voldingend bewijs van het tegendeel, die soort het beste, welke de consumtie affecteert, natuurlijk tot zekere mate (ik heb beroemde staathuishoudkundigen in deze opinie vóór mij), en van die *soort*, wederom die species, welke de behoeften der mindere standen het minst drukt, immers noodwendig drukt. Dienovereenkomstig zoude ik gaarne gezien hebben, dat het benoodigd equivalent gevonden ware in de opcenten op het *gedistilleerd*. Die belasting heeft daarenboven nog dit voor, dat zij zich in zedelijke strekking aanbeveelt, zonder dat daartegen alsnog over zal staan gevaar voor de verwezenlijking der stelling: „dat de accijns den accijns vernietigt", namelijk, dat die bron zal ophouden te vloeijen door het bezwaar eener hoogere belasting.

Vergunt mij, Mijne Heeren, ulieden eenige regels voor te lezen uit het maandblad der Nederlandsche afschaffings-vereeniging d.d. 4den Julij j.l., hier van gepaste aanhaling, vooral in hare slotwoorden, die deze laatste bewering staven:

„Eene beperkende wetsbepaling op den verkoop van den sterken drank is bovendien de opkomst en bloei van zoo vele andere takken van bestaan, die nu door den vrijen verkoop van dien drank belemmerd worden. Zes millioen minder omzet in het gedistilleerd, en welligt dubbel zooveel millioenen meer omzet in wezenlijke levensbehoeften, brood, vleesch, kleeding, huisraad enz., die nu door den drank wordt verhinderd.

„Maar de schatkist kan de 3 millioen niet missen, welke zij van dien handel geniet." Wij antwoorden hierop, vooreerst: tegen deze 3 millioen inkomsten staan 1½ millioen uitgaven over, aan onkosten die de drank aan den Staat veroorzaakt in het onderhoud van bedelaars-koloniën, krankzinnigen- en gevangenhuizen, justitie- en politiekosten enz. enz. Deze stelling steunt op daadzaken, nog onlangs zoo onwedersprekelijk aangetoond in berigten uit Amerika (*), alwaar thans in dertien Staten der Unie verbods- of streng beperkende wetten tegen den verkoop van sterken drank zijn aangenomen, in navolging van den Staat Maine, waarin in 1851 het eerst eene volledige verbodswet tot stand kwam en van waar men nu melden kan, „dat de gevangenissen en bedelaars-gestichten, die in 1851, het jaar van de aanneming dier wet, te klein waren om allen op te nemen die derwaarts verwezen werden, zoodat men bedacht was om er nieuwe bij te moeten bouwen, thans, 3 jaren na de invoering dier wet, bijna ledig staan en er zelfs twee dier gebouwen in de hoofdstad in openbare veiling gebragt zijn!"

„Wat zal men dan nog met regt spreken van schade voor de schatkist, waar zulke voorbeelden getuigen van voordeelen, die wel niemand zal willen gering achten? Er zijn andere kapitalen van den Staat, die meer renten afwerpen dan eenig kapitaal in handel of nijverheid ooit geven kan, of liever waardoor deze alleen groot worden: het is het kapitaal van zedelijkheid en werkzaamheid van het volk. Waar dit aangroeit, zal de schatkist geen tekort hebben, en waar dus de gewoonte van drinken deze meest te waarderen kapitalen van een volk aanrandt, daar handelt de wetgever regtvaardig en wijs, indien hij beperkt of verbiedt datgene, waardoor de Staat ten hoogste wordt benadeeld.

„Men moet ook niet voorbijzien, dat, naar mate er meer kroegen en slijterijen gesloten worden, andere bronnen van bestaan en welvaart zich zullen openen ten voordeele van den Staat en van de afzonderlijke gemeenten, die nu duizenden verzopen drinkers moeten onderhouden en voeden, hier in de gevangenis, ginds in de armen- en krankzinnigengestichten, elders in de gasthuizen.

„Maar men behoeft bovendien geen vrees te hebben, dat de schatkist, indien eene wetsbepaling op den vrijen verkoop van sterken drank tot stand kwam, aanvankelijk reeds beduidend minder inkomen daarvan zou genieten. De oude, ingekankerde gewoonte bij ons volk zal, helaas! niet *zoo* spoedig te genezen zijn, of het zal zich de overblijvende gelegenheid tot drinken ten nutte maken om nog eene aanzienlijke bijdrage uit deze bron in 's lands schatkist te zien vloeijen."

En voor dezen maatregel heeft de Regering niet *mijne* stem alleen. Ze heeft die van duizenden in den lande: de ingekomen adressen uit alle hoeken getuigen er van.

Ziehier dan nu ook wat mij in mijne stem krachtig heeft bestierd: *Onzekerheid omtrent de juiste keus en toepassing van het equivalent, gevoegd bij de onzekerheid der bronnen, waaruit het zal worden geput.*

Indien, Mijne Heeren, ik de verzekering had dat dit equivalent zoude gevonden worden in den door mij geprezen maatregel, en dat ik dan daarbij wat meer in het reine was met mijne overtuiging op het punt der gevolgen ten opzigte van de verstoring des stelsels, en het *geloof* dat ik gegeven heb, in *aanschouwing* was overgegaan, ik zoude waarlijk mijne goedkeurende stem aan de wet hebben kunnen geven, en zulks in spijt van mijne aangevoerde gronden sub A. Ik zoude het geld ten nutte besteed achten, ter concurrentie van de voorgedragene som, *niet* om het verwachte heil van het goedkoopere brood, maar om de niet voorbij te ziene noch door mij voorbij geziene opheffing van eenige verknochte lasten en formaliteiten, die velerlei, inzonderheid ook den landbouwenden stand hinderlijk zijn, en omdat dan *daardoor* werden afgesneden hatelijke ultra-fiscale toepassingen der lagere ambtenaren, die bij den belastingschuldige wrevel wekken, der administratie werk en omslagtigheid geven, en die niet in den smaak, veelmin in de bedoeling der Regering zijn.

Voor dat ik eindige.

In het Verslag der Commissie van Rapporteurs, no. 58, doet het mij leed het woord *impopulair* te vinden. De zin luidt: „Onderscheidene leden oordeelden het niet wijs zich te verzetten" enz., omdat het „eene belasting geldt die impopulair *verdient* genoemd te worden." Dat woord *populair* en impopulair is zeer dubiae interpretationis, dat 't mij weinig bevalt. Het kan beteekenen *in den smaak des volks* en *in het belang des volks*, in den geest des volks. Nu zeg ik niet dat de eene beteekenis de andere altijd uitsluit, maar 't is mij genoeg dat dit woord van meerdere opvatting is, waarom ik hier in dit Verslag minder gaarne er op gestuit had.

Ik weet, Mijne Heeren, dat ook mij, verre buiten deze vergadering, de beschuldiging wacht van impopulariteit, omdat ik mijne staatkundige loopbaan aanvang te betreden met eene handeling die gewis bij velen buiten deze Vergadering het kenmerk draagt van impopulariteit. Ik zie dit vooruit. Maar *iets* heb ik vóór. Ik heb nimmer gehandeld, geschreven, gesproken zóó, dat men met eenigen schijn van grond populariteit als persoonlijke eigenschap in den zin van *voegzaamheid en volgzaamheid naar den smaak des volks* van mij konde te gemoet zien. Niemand heeft dus gefundeerde reden voor zijne teleurstelling, zoo ik ten deze

---

(*) Zie *Nederlandsche Staats-Courant* van den 16den Mei 1855.

mogt uit zijne gissing schieten. Ik wensch echter goed verstaan te worden. Niet iedere notie van dit woord leidt to denzelfden uitleg. Ik zoude mijne roeping te dezer plaatse kwalijk begrijpen, de bedoeling van 't opgedragen mandaat miskennen, wanneer het BELANG van het volk, dat ik mede vertegenwoordig, mij niet dierbaar ware, of zelfs dat ik de sympathie mijner *welgezinde* medeburgers gering achtte, hun oordeel trotseerde. Eene zoodanige populariteit schat ik hoog als een begeerlijk goed.

En nu vraag ik ten slotte mij zelven in gemoede af: wat kan van mijne afwijzende stem het gevolg zijn? Die *ééne* stem kan — dat is eenmaal zoo — den doorslag geven. De wet KAN bij de Eerste Kamer worden afgestemd. Wordt nu daardoor het bekende veelbeduidend alternatief politisch dilemma geboren? Ik weet het niet, maar ik moet verklaren, Mijne Heeren, dat ik niet het geringste logisch verband zie in de *onafscheidelijke* existentie van Minister en Kamer, met de al of niet existentie der wet tot afschaffing van den accijns op het gemaal. Ik stem *tegen* de wet.

Later zeide dezelfde spreker nog het volgende: „Ik vraag het woord, Mijnheer de Voorzitter, met een dubbel doel: in de eerste plaats, ten einde op enkele punten mijne geachte ambtgenooten, die zoo straks hebben gesproken, te dienen van repliek; maar ten tweede, en wel vooral, om eene reden van bijzonder, persoonlijk belang.

Het kan niet anders, Mijne Heeren, of er moet *mij* bijzonder, meer dan één uwer, aan gelegen zijn, dat ik, van wien men niets weet en alleen gissen en vermoeden kan, *gekend* werde in deze Kamer vooral ten opzigte der Regering.

Van mijnen geachten ambtgenoot uit Noordbrabant heb ik, in deszelfs verdediging van de voorgedragene wet, gehoord, dat die spreker der Regering het vertrouwen niet wilde ontnemen, hare waardigheid niet aanranden, dat hij zelfs denkbeelden wilde opofferen, omdat *hij* de Regering wenscht te behouden.

Die woorden trek ik mij aan, omdat ik in tegengestelde rigting heb gesproken. En dan wil ik het gevraagd hebben, of men door het uitspreken en motiveren van zijne tegengestelde en afkeurende, edoch wetenschappelijk gegronde, immers beredeneerde opinie, de waardigheid der Regering moet geacht worden aan te randen: ik wil gevraagd hebben, *waartoe* zouden discussiën dienen: ze zouden hier nimmer plaats hebben, want niemand onzer is het gewisselijk te doen om het vertrouwen aan de Regering te ontnemen. En dan denkbeelden opofferen tot behoud van de Regering? Maar is dit noodzakelijk, als men het laatste wil, dat men dan het eerste moet? Ik ken deze leer niet. Ik mistrouw hare degelijkheid. Dezelfde spreker zeide, dat financiële voorspoed afschaffing van belasting vorderde, en dat dit algemeen erkend werd: hier ontmoet ik ook den geachten spreker uit Dordrecht, die beweerde dat de Regering, die belasting kon heffen, die dan ook moest afschaffen, als dit kon. Deze stelling moge aannemelijk schijnen, en ik zal mij over hare toepassing verblijden, maar ik geloof niet dat ze in staatsregtelijken zin waar is. Ik geloof niet dat uit de faculteit der Regering om belasting te heffen, eo ipso de verpligting volgt om ze af te schaffen. Het heffen van belasting, ik geef het toe, dient tot bestrijding van uitgaven; maar wanneer de Regering den meer gunstigen toestand nuttiger en meer in 't belang des volks kan dienstbaar maken aan 's lands welvaart, vermeerdering van nijverheidsbronnen, vermeerdering zelfs van krediet des lands, dan is de Regering daarin vrij. Ik zeg niet, dat ik voor mij 't niet goedvind belastingen te verminderen. Verre! maar alleen dit, dat het een niet uit het ander volgt.

Dat, volgens zeggen des geachten sprekers uit Noordbrabant, het brood het eenige voedingsmiddel is voor den daglooner, ik moet dit tegenspreken, en verwijs naar hetgeen ik daaromtrent heb gezegd in mijne rede van gisteren avond, dat als surrogaten van rogge- en tarwebrood bij dien stand gerst en boekweit worden aangewend, en in mijne provincie niet zelden erwten en boonen.

De spreker voert tot bewijs tegen de accijnsbelasting op het gemaal aan, dat ze viermalen is *afgeschaft*. Ik antwoord, dat ik mijn bewijs tegen de prioriteit *dezer* afschaffing van accijns aanvoere, dat ze alzoo vier malen weêr moet zijn ingevoerd.

De *f* 2600, die de spreker beweerde dat in de stad zijner inwoning nu meer en beter brood zoude moeten ten gevolge hebben, kan ook door den bakker in zijne kas worden geborgen.

De geachte afgevaardigde uit Dordrecht heeft gezegd, dat door de bestrijders der wet op lossen grond werd beweerd, dat de afschaffing van den accijns op het schapen- en varkensvleesch geene vermindering van prijs had ten gevolge gehad, dat die afschaffing daarentegen op het land gunstig had gewerkt op de arbeiders.

Ik mag dit niet zoo gaaf aannemen, en beweer, dat velen van dien nijveren dagloonersstand met het houden en mesten hebben opgehouden, omdat de biggen (dat is: de jonge varkens) zoo hoog in prijs waren geworden.

Dezelfde afgevaardigde verhaalde voorts, dat bij als burgemeester zijner stad, tijdens de cholera daar heerschte, ter bevordering der reinheid de grachten liet opruimen, dat toen de werklieden daarmede belast, aan ZEdAchtb. verklaarden, dat de grachten zoo vol waren van varkens-ingewanden, en uit deze omstandigheid leidt die spreker af, dat er meer varkens op werden nagehouden en geslagt door de kleine burgerij. Ik kan dit, met alle bescheidenheid, niet gaaf aannemen: vooreerst, omdat dit eigen varken houden in de steden minder geschiedt (de spreker heeft immers straks gezegd dat de arbeiders op het platteland profiteerden); maar, ten tweede, kunnen die ingewanden ook van de slagters zijn ingeworpen. Hoe het zij, de omstandigheid neem ik gaarne aan, en vind het hoogst loffelijk van den burgemeester dat de reinheid zijner stad hem ter harte gaat, maar den grond voor het uit die omstandigheid getrokken gevolg betwijfel ik.

En nu heb ik, voor ik eindig, nog een woord te wisselen met den geachten spreker uit Gelderland (den heer *van Dam van Isselt*). Ik begin met te zeggen, dat ik hartelijk deelneem in de twee ongelukken, waarvan die spreker straks gewaagde, en dat ik hoop dat mijn woord mede zijn derde ongeluk.

Die geachte spreker was — zoo sprak hij, om der wille van het standpunt dezer Kamer — ten gunste der wet gezind; ware hij ontslagen van alle banden, hij zoude tegen de wet zijn; hij had den de sommen liever aangewend tot amortisatie van schuld. Zijn denkbeeld was niet dat der Regering noch der Tweede Kamer; de vorige minister van financiën trad af, omdat hij het niet eens was met zijne ambtgenooten; men moest nu de wet aannemen, om aan de Tweede Kamer den triumf niet te geven van de Eerste Kamer te kunnen beschuldigen van impopulariteit enz. Ik verklaar, Mijne Heeren, dat ik eene andere opvatting van mijn mandaat heb, en dat het mij leed doet te dezen in opinie te verschillen met den geachten en achtenswaardigen Nestor dezer Vergadering. Mijn denkbeeld is niet, dat ik aan het lokaas der [illegible] op den anderen tak der wetgeving dat, wat ik voor *waar* en *goed* houd, verkies ten offer te brengen. Ik dank den spreker voor de moeite die hij zich gaf om te trachten mij dit beginsel te doen aannemen, maar ik moet er rond voor uitkomen, dat, hoe gaarne ik anders uit zijnen opregten mond lessen zal vernemen, hij *in dezen opzigte* niet eens voor die aangewende moeite het loon heeft mijner propensie tot zijne meening, veelmin dat der persuasie.

De spreker vraagt: wilt gij dat de zedelijke kracht der Regering worde verbroken op zijn minst, zoo al niet het gevolg van het afstemmen der wet de val van het Ministerie zal zijn? Ik antwoord met eene vraag: heb ik in mijne rede van gisteren niet met genoegzamen nadruk den wensch uitgesproken, om het Ministerie te behouden niet alleen? maar, Mijne Heeren, ik ben verder gegaan. Ik heb met zoo vele woorden gezegd, dat ik geen logisch verband zag tusschen de existentie van de Kamer en het behoud van het Ministerie met het „*al of niet bestaan*" der gemaalwet.

Ik eindig, Mijne Heeren, met de woorden van den laatsten spreker in deze aangelegenheid (den heer *van Rhemen van Rhemenshuizen*) tot de mijne te maken; dat ik der Kamer, den Minister, der Regering, het Nederlandsche Volk geluk zal wenschen indien deze wet wordt afgestemd. De andere tak van wetgeving moge blijde zijn of niet, ik gun denzelven gaarne die hilariteit. Mogt ze daarentegen worden aangenomen, ik verzoek en der Regering en den leden die in eene andere rigting waren dan ik, de opregte betuiging aan te nemen, dat ik mij zal verheugen, wanneer de toekomst zal hebben uitgemaakt dat ik gedwaald heb.

De heer *Cremers:* Indien ik de vrijheid neem rekenschap te geven van mijne stem, zal ik trachten — ik weet niet of ik mijn doel zal bereiken — mijne beschouwingen over de voor mij gewigtigste punten kort te doen uitvallen.

Vooreerst de vraag, of het oogenblik daar is om tot eene vermindering van lasten over te gaan? Ik beschouw ze tevens uit een politiek oogpunt, en beoordeel het gedrag der Regering. Bij mij staat de overtuiging vast, dat vermindering van lasten thans noodzakelijk is. Geen land zonder regering. Hier te lande, dit is voor mij een feit, is, na de herhaalde jaarlijksche batige saldo's van eenige millioenen, geene Regering mogelijk die niets wil afschaffen.

Die vermindering is ook billijk. Na 1830 toch zijn vele belastingen aan de bestaande toegevoegd. Dit hebben de sprekers, die het gemaal historisch hebben beschouwd, mijns inziens uit het oog verloren, dat namelijk na 1830 het gemaal en ook andere belastingen zijn ingevoerd, omdat de behoeften des lands eene vermeerdering van opbrengsten vereischten. Daartoe hebben ze gestrekt; thans, nu die behoeften niet meer bestaan, is eene afschaffing billijk.

Maar zij is ook nuttig. De ingezetenen zullen het geld dat zij dan niet aan belastingen zullen behoeven te betalen, beter en nuttiger besteden dan het in 's lands kas te storten. Voor zooverre belasting een prikkel voor den arbeid mogt zijn, ook na deze afschaffing zal er hier te lande nog prikkel genoeg overblijven. Hier te lande zal het nog lang waar zijn, dat de vermindering van lasten is een voordeel voor het algemeen, mits slechts zooveel overig blijve, dat de huishouding van den Staat blijve bestaan.

Is dit hier het geval, indien de voorgestelde vermindering wordt aangenomen?

Wanneer ik mij herinner, dat ik twee jaren geleden van deze plaats de meening heb uitgedrukt, dat toen reeds het oogenblik daar was om tot eene vermindering te besluiten; indien ik naga, alleen den vooruitgang der middelen, zoowel der eigen territoriale als der Oost-Indische, dan zoude ik die vraag zonder aarzelen in bevestigenden zin kunnen beantwoorden. De *f* 2,600,000 die de schatkist minder zal ontvangen, kunnen wij missen. Ik zeg *f* 2,600,000, want ik wensch de dwaling niet te begaan, waarin sommige tegenstanders vervallen zijn, die het bedrag, dat de schatkist minder zal erlangen, op de volle opbrengst van den accijns op het gemaal schatten. Ik zou zonder aarzelen daartoe besluiten, indien ik niet had opgemerkt, dat in dezen tijd van vooruitgang, de uitgaven geheel en al in den geest der eeuw hebben gedeeld en aanmerkelijk zijn vooruitgegaan. Dit zij gezegd, niet om een verwijt aan de Regering te maken. Eenige duizenden guldens hadden misschien kunnen en dan moeten worden bespaard, eenige duizenden guldens komen hier niet in aanmerking.

De grootste uitgaven zijn besteed voor werken van algemeen nut, voor subsidiën van alle zijden aangevraagd, alles tot uitvoering en voortzetting van vroegere plannen en stelsels, van hetgeen mij eene hypertrophie der marine toeschijnt, waardoor aan dien tak van staatshuishouding een bovenmatig groot aandeel van de krachten en sappen des lands toevloeit, eene kwaal waardoor mijns inziens de marine evenzeer gevaar loopt als de huishouding van den Staat zelve. Ook van die hypertrophie kan ik aan de Regering de oorzaak niet toeschrijven; zij is eerder 't gevolg van vroegere klagten, van vroegeren ophef en mijns inziens te grooten ophef, zoowel binnen als buiten de beide Kamers, waaraan deze Kamer, door met eene zoo groote meerderheid de daartoe betrekkelijke wet goed te keuren, ruim het aandeel van verantwoordelijkheid op zich genomen heeft.

De vooruitgang van uitgaven is in allen gevalle zeer groot en maakt mij vooral op twee punten huiverig. Ik ben ten eerste huiverig ten opzigte van de aflossing van schuld. De begrooting zal sluiten; maar zullen er saldo's overblijven om de schuld af te lossen, om die geleidelijk te verminderen?

Er zijn te dien opzigte twee stelsels: het eene wil geene vermindering van belasting, voor en aleer de schuld is verminderd tot een bedrag hetwelk niet altijd duidelijk wordt uitgedrukt, misschien wel tot dat de schuld geheel en al zal zijn uitgedelgd. Dat uiterste is verkeerd, doch het is niet gevaarlijk, omdat het onhoudbaar is. Indien iemand het werkelijk wilde ten uitvoer brengen, dan zou de wal het schip wel sturen. Maar het tweede stelsel, hetwelk alleen voor aflossing van schuld wil gerekend hebben op toevallige, wisselvallige baten — een stelsel hetwelk, indien ik den vorigen spreker uit Rotterdam (den heer *van Rijckevorsel*) wel begrepen heb, ook het zijne is — dat stelsel is verleidelijk en ik acht het hoogst gevaarlijk voor het land. Na 1830 en reeds in dat jaar hebben wij gehad (ik mag mijne meening ronduit zeggen) een slecht beleid van de Regering; maar de gevolgen zijn voor onze verantwoording, want ook wij zijn medepligtig daaraan geweest. Indien ik zeg wij, dan bedoel ik niet ons hier thans vereenigd; weinigen van ons — ik geloof slechts één uit ons midden — heeft toen aan de beraadslaging over 's lands belangen deel genomen; dat lid heeft, misschien niet tijdig, maar toch zeer vroeg gewaarschuwd. Maar overigens hebben wij ons, heeft het geheele land zich vrijwillig laten blinddoeken en blindelings laten leiden tot dat punt, waarop wij gekomen zijn, tot eene onnatuurlijke verhooging van onze staatsschuld, waarvoor het land is verbonden en waarvoor het als een eerlijk schuldenaar dient te zorgen. Indien nu eene vennootschap, na eenige slechte jaren, haar kapitaal merkelijk had zien verminderen, zou zij dan, wanneer er goede speculatiën volgden, de eerste winsten van de volgende jaren besteden om ze als dividenden aan de actiehouders uit te keeren? Ik geloof het niet. Die winsten zullen in de eerste plaats worden bewaard om het kapitaal te brengen tot die hoogte waarop het oorspronkelijk is geweest, waarop de zaak gerust kan worden voortgezet.

Het is bekend, de spreker uit Rotterdam heeft het gezegd: in zaken van financiën is een Staat niet gelijk aan een individu of aan eene vennootschap. Maar, Mijne Heeren, juist omdat de Staat geen vennootschap is, dringt het, naar mijn oordeel, voor den Staat te meer, want eene vennootschap mag worden ontbonden en daar is geen kwaad bij; maar ons land dient te blijven — ten minste onze pogingen moeten daartoe strekken — zoolang de wereld bestaat. En daarom is het noodig dat in dagen van voorspoed de bevolking zich zwaardere lasten getrooste, dan wel voor de onmiddellijke behoeften van het oogenblik noodig zijn. Ik betreur het, dat ik hier met den spreker uit Rotterdam, met wien ik waarschijnlijk omtrent deze wet tot dezelfde conclusie zal komen, in tegenspraak ben. Om later, zoo noodig, buitengewone middelen te kunnen vinden, moeten wij thans in voorspoed voor aflossing zorgen.

Ook na het bondige en duidelijke antwoord dat de Regering in hare memorie van beantwoording heeft gegeven, blijft bij mij de vrees nog over dat de Regering zich te digt bij een gevaarlijk punt heeft geplaatst, zoodat eene afbrokkeling te ligt de plaats, waarop zij den voet heeft gezet, kan doen verzinken. Ik wensch, even als de spreker uit Rotterdam, dat de Regering blijve staan, maar het is niet om de Regering alleen te doen; op diezelfde plaats zal zij het land hebben gesteld, en ik vrees voor de gevolgen.

Het tweede punt, waarop ik huiverig ben, betreft de baten uit de Oost-Indiën. Wat men er ook van zegge, zij zullen nimmer zoo zeker zijn als onze eigene territoriale inkomsten. Evenwel, wij zijn in dien toestand geraakt en wij zullen er nog lang in blijven, dat wij op die inkomsten moeten rekenen, even als of zij zoo onwankelbaar in onze schatkist zullen vloeijen, als die inkomsten, welke wij bij magte zijn in ons eigen land te heffen; zij moeten op de begrooting blijven voor de bekende sommen. Maar wat geschiedt nu?

Wanneer in vroeger tijden een treurspeldichter zijne intrigue zóó had ingewikkeld, dat eene ontknooping onmogelijk scheen, dan werd er door hem uit de lucht neêrgelaten de eene of andere godheid, die plotseling en geheel onverwacht een einde kwam maken aan het stuk, op een oogenblik dat zulk einde geheel ongenaakbaar scheen; men noemde dit een *deus ex machina.* Op mij nu heeft de zeer onverwachte vermeerdering van vijftien tonnen gouds van de bijdragen waarop uit de Oost-Indiën gerekend wordt, den indruk gemaakt van een *deus ex machina.* Daartusschen is evenwel dit onderscheid, dat de treurspeldichter het altijd in zijne magt had zijne godheid van boven te laten komen in den persoon van een tooneelspeler, doch ik geloof niet dat de minister van financiën zijne godheid, of liever zijne vijftien tonnen gouds, met even veel zekerheid uit de Oost zal kunnen doen komen.

Deze twee punten nu wegen zwaar bij mij. Indien ik aan die groene tafel ware gezeten, zou ik terugdeinzen voor de verantwoordelijkheid van den maatregel. Maar nu de Regering gerust is, nu zij haar voorstel met kracht en met vertrouwen verdedigt, nu geloof ik dat er ook eene andere verantwoordelijkheid moet in aanmerking komen, de verantwoordelijkheid namelijk, die op hem rust, die door zijne stem dit wetsontwerp zal doen vallen. Ik overzie die verantwoordelijkheid in haren ganschen omvang en ik deins daarvoor terug zoolang mij niet meer bondig dan tot nu toe zal worden bewezen, dat de Regering zich in hare berekeningen heeft vergist. Ik neem dus aan dat er 26 tonnen gouds kunnen worden gemist.

Dit doende, blijft de vraag over, of het voorgestelde middel goed gekozen is en deze vraag beantwoord ik volmondig toestemmend. Niet dat ik aanneem, hetgeen door sommigen aan het volk en misschien ook aan zich zelven is voorgespiegeld, namelijk: goedkooper brood en ten gevolge daarvan én beter voedsel voor den arbeidenden stand én vermindering van de kosten van productie, dus verbetering van de nijverheid; beide zaken, welke ongetwijfeld een ieder wenschelijk acht. Het brood, ja, zal goedkooper worden; de prijs daarvan zal dalen met het volle bedrag van den accijns en waarschijnlijk meer; maar die daling, zal ze die beide gevolgen kunnen hebben? Vooraf dit: hetgeen door den gegoeden stand wordt betaald, moet hier buiten blijven; alleen hetgeen door den arbeidenden stand wordt betaald, misschien de helft der opbrengst, kan hier in aanmerking komen. En dan is een van beide waar, de daling der prijzen zal al of niet invloed hebben op den stand der loonen.

Ik houd het eerste voor waar; voor zoo er de afschaffing van den accijns een' merkbaren invloed zal hebben op de prijzen van het brood, zal de rijzing der loonen, die zich thans op verschillende plaatsen voordoet, in haren loop worden gestuit; dien ten gevolge zullen de arbeiders niet beter worden gevoed dan thans. Zoo de loonen dien invloed daarentegen niet ondergaan, zullen de arbeiders beter worden gevoed, maar dan is het ook waar, dat de kosten van productie dezelfde zullen blijven en de nijverheid niet zal worden gebaat. Beide zamen te laten gaan is eene onmogelijkheid, eene althans mijns inziens geheel onjuiste bespiegeling. Maar die onjuistheid neemt niet weg, en dit is de hoofdvraag, dat wij thans op een oogenblik zijn gekomen, waarop eene vermindering van belasting noodzakelijk, billijk en nuttig is; dat wij dus moeten overgaan tot eene keuze van het middel, waarop die vermindering zal worden toegepast. Wanneer ik dit doe, beaam ik geheel de keuze der Regering. Twee redenen nopen mij daartoe.

Er is, mijns inziens, voor elk gevoel, althans voor het mijne, iets stuitends in, dat men belastingen legt op het brood, dat eerste, dat beste voedsel, hetwelk aan de mindere klassen kan worden gegeven, voor welke het vleesch toch wel lang, misschien altijd onbereikbaar zal blijven.

Maar er is nog een tweede punt: ik deel niet in het gevoelen, hier gisteren door vele sprekers verkondigd, dat men hier te lande geen tegenzin tegen de belasting op het gemaal zou koesteren. Hetgeen ik daarvan heb gezien, is met die bewering strijdig; en mijns inziens is het waar, wat de Regering zegt — en dit voeg ik toe aan hen, die bevreesd zijn voor verdere afschaffing van accijnsen — de tegenzin tegen die belasting is, en niet zonder redenen, zoo groot, dat de Regering, die met het afschaffen van een anderen accijns begon, onvermijdelijk tot de afschaffing van het gemaal zou worden voortgesleept, zoodat wij daardoor nog nader zouden geraken tot hetgeen ik met de tegenstanders dezer wet vrees: eene inkomstenbelasting, ter vergoeding van al de accijnsen, die thans worden geheven.

Mijne Heeren, al deze redenen leggen bij mij groot gewigt in de schaal. Ik bouw niet enkel op mijn gevoelen, maar daarop, dat de vermindering nuttig is en geen geschikter middel kan aangewezen worden dan dit.

Ik beaam de keuze. Deze afschaffing kan wel is waar, lastig zijn voor vele gemeenten, [illegible] toch als eigen middel behouden, met zeer weinig vermeerdering van kosten. Gemeentebesturen, die den accijns op het gemaal niet meer willen heffen, zullen moeten overgaan tot het invoeren van een anderen nieuwen last. Ook in dit opzigt verschil ik met den geachten spreker uit Rotterdam. De gemeentebesturen zullen, mijns inziens, in aanmerking moeten nemen, dat het land kan afschaffen, maar dat hun nieuw middel zijne bezwaren zal medebrengen.

In de vierde plaats, Mijne Heeren, de keuze van het equivalent. Tegen elk der voorgestelde opcenten zijn bedenkingen in menigte aan te voeren. Opcenten op de grondbelasting zijn geheel en al strijdig met ons stelsel, dan alleen is grondbelasting billijk, wanneer men haar behoudt als eene vaste, onveranderlijke som, wanneer men niet de verbeteringen, die de eigenaar aan zijne landerijen of gronden aanbrengt, tot maatstaf neemt om hem meer te laten betalen. Het personeel is eene arbitraire belasting; voor zooveel het de vensters betreft, is zij eene belasting op het licht; waar het schoorsteenen aangaat, eene belasting op de warmte; waar het deuren geldt, eene belasting op de vrijheid; wanneer het dienstboden betreft, eene belasting onzedelijk in hare strekking. Veel daarvan is waar. Het patent is zeker de meest arbitraire van alle belastingen; het is, zoo als straks in deze Kamer gezegd is, reeds eene soort van inkomstenbelasting. De prijs van het buiten- en binnenlandsch gedistilleerd wordt verhoogd door de opcenten; het is te duchten, dat daardoor de sluikerij zal vermeerderen en de opbrengst van het middel onveranderd zal blijven. De zegel- en registratieregten ondergaan verhooging; nu reeds is het regt voor menigeen ontoegankelijk; zullen wij nu dien toegang niet nog moeijelijker maken? Eindelijk, Mijne Heeren, de gouden en zilveren werken: bij de daartoe betrekkelijke wet is bepaald, dat nimmer opcenten op de hoofdsom zouden geheven worden, en thans reeds is het bepaalde bij de wet, die wij thans behandelen, geheel strijdig met een besluit, twee jaren geleden genomen.

Ik heb de bezwaren tegen de thans voorgestelde verhooging van opcenten kortelijk opgesomd. Men verlieze echter niet uit het oog, dat hetgeen thans aan die middelen wordt toegevoegd, zoo onmerkbaar is, dat het niet drukken zal. Ik behoef, om dit aan te wijzen, niet in berekeningen te treden. Ik geloof dat noch wij, noch de bewoners van stulpen zullen bemerken, dat zij noemenswaardig meer betalen. In allen gevalle, men moet de nadeelen, die uit het voorgestelde kunnen voortvloeijen, in vergelijking brengen met de voordeelen, welke de afschaffing van den gemaal-accijns zal opleveren, en dan kan bij mij niet de geringste twijfel bestaan, of ik niet gereedelijk dezen [illegible] zal doen.

Ik kom tot deze slotsom, Mijne Heeren: ik zal vóór de wet stemmen en van dit besluit niet afgaan, tenzij mij in deze discussie — hetgeen niet zeer waarschijnlijk is — zeer bondig worde bewezen, dat de huishouding van onzen Staat het verlies van deze 26 ton niet kan lijden.

Een woord ten slotte. Het lot van deze wet in deze Kamer is onzeker. Ik koester evenwel de hoop, dat, wanneer de stemming van de Kamer mogt blijken anders uit te vallen, dan mijne stem, daarom het vertrouwen der natie in den Koning en de Vertegenwoordiging niet zal worden geschokt. Want als de natie aan hare Vertegenwoordiging alleen dan haar vertrouwen schenkt, — en zoo schijnt het door een der voorstanders te zijn opgevat, — wanneer zij stemt zooals de natie verlangt, dan zou ik, Mijne Heeren, de eerste wezen, om te zeggen: dat vertrouwen, ik stel er voor mij geen prijs op.

Ik zal dus stemmen vóór de wet, tenzij ik hier eene andere overtuiging mogt bekomen, en dan zal ik, de wet afstemmende, met vertrouwen de toekomst te gemoet gaan.

Te *Groningen*, bij de Erven C. M. v. BOLHUIS HOITSEMA.

bekend zijn. Als men nu in weerwil van die kennis, toch te groote fortuinen spaart, dat is onbillijk. Als men bij eene belasting op het inkomen, dit door eene kunstmatige berekening vaststelt, terwijl men het inkomen, *zooals het is*, kent, verheft men de leugen tot waarheid, en waarom, indien men de waarheid kent, zou men zich met eene fictie behelpen?

Het voorstel zal alzoo alle de moeijelijkheden van eene inkomenbelasting laten bestaan, maar het groot voordeel, daaraan anders verbonden, dat ieder naar zijn vermogen zal betalen, zal het niet doen genieten, ja zelfs het omgekeerde zal ligtelijk het geval worden, dat de minder vermogende betrekkelijk meer betaalt dan de meer vermogende. — Dit is hard, vooral in de oogen van de voorstanders der inkomenbelasting moet dit hard zijn, daar de regtvaardigheid van hun stelsel geheel te loor gaat.

Die hardheid en onbillijkheid, welke in het voorstel liggen, zullen te meer worden gevoeld, doordien er eene vaste jaarlijksche som door deze belasting moet worden opgebragt, zoodat hetgeen de een minder betaalt, door de anderen weer moet worden bijgedragen. Als men de vermogenden te gemoet komt, — en dit doet men, — bezwaart men de minder vermogenden. De ontheffing van de vermogenden is dus niet enkel *vergelijkenderwijze* hard, maar werkt bepaaldelijk nadeelig op allen terug.

Inderdaad, het voorstel is onaannemelijk, het hinkt op twee gedachten. Het goede, dat eene zuivere inkomenbelasting aanbiedt, wordt weggenomen door het verkeerde dat eene verteringsbelasting aankleeft; en het meerder gemak, dat de heffing van eene verteringsbelasting gunstig onderscheidt van eene inkomenbelasting, wordt overschaduwd door de moeijelijkheden, die de heffing der inkomenbelasting vergezellen. — Zou het niet beter zijn tusschen de uiteenloopende beginselen, die aan beide stelsels ten grondslag liggen, te kiezen en niet met de beginselen te transigeren? S.

Zoude men ook de paarden voor de zwijnen werpen?

Mijnheer de Redacteur!

In uw geacht blad d.d. 1sten Julij, no. 79, trof ik een artikel aan over de paardenmarkt te Winschoten gehouden, en wel bepaaldelijk over *de uitdeeling van de premie aan dengene, welke voor het meeste kapitaal paarden aan de markt bragt.*

Een vriend zijnde van waarheid en goede trouw, heb ik gemeend dat dit stuk van X niet onbeantwoord mogt blijven. Er zijn hier toch feiten vermeld, die alles behalve het zegel der waarheid dragen. Hoe men het durft wagen, zóó iets, dat in het bijwezen van een talrijk publiek openlijk is geschied, in een veelgelezen dagblad als het uwe, verkeerdelijk en verdraaid voor te stellen; — hoe men een' ander scherpe woorden durft toevoegen en hard durft vallen over een euvel, waaraan de zaak, die men verdedigt, zelve mank gaat, dit is en blijft voor mij onbegrijpelijk. Mijns inziens getuigt dit óf van volslagen onbekendheid met de geheele toedragt der zaak, óf van eene onbeschaamdheid, die ik in hare grofheid liefst niet nader wensch te kwalificeren.

't Is toch in de environs van Winschoten en wel voornamelijk in Nieuw-Beerta van algemeene bekendheid, dat de zevenentwintig paarden, welke de »kleine," teregt »handig" genoemde koopman J. B. Kroon aan de markt te Winschoten heeft gebragt, op verre na niet allen van hem alleen waren, maar dat aan hem, langs omwegen, over Finsterwold, van de Stads Nieuwe- en van de Kroonpolder, zoomede uit Nieuw-Beerta, paarden zijn medegedaan om die te verkoopen, zoo als het heette ten minste, maar die men eigenlijk liever zelf wilde houden. Na een onderzoek ten dezen van meer nabij in het werk gesteld, is mij toch gebleken, dat Kroon een van die paarden verruild hebbende, hetzelve niet konde leveren; maar door zijne bekende handigheid heeft hij zich uit deze zoo netelige zaak weder weten te redden.

Dat Kroon op de markt zeven paarden verkocht zou hebben voor zestienhonderd en vijftig guldens, daarop valt, geloof ik, nog al vrij wat af te dingen: — ten minste ik voor mij durf rond uit beweren, aan de waarheid daarvan even weinig waarde te hechten, als aan de andere feiten door X. vermeld, als zouden n.l. door Onnes uit den stal van Dijkstershuis drie paarden, toebehoorende aan Kroon uit Noordbroekster-Hamrik, zijn gehaald, zonder dat de eigenaar van het gebeurde iets wist. Trouwens dit ware toch in het geheel niet noodig geweest, daar Onnes volstrekt niet van plan was zóó te handelen als er gebeurd is, maar alleen daartoe is overgegaan op herhaald aandringen van goede vrienden en bekenden, die allen hem daartoe hunne paarden volgaarne wilden afstaan, zoodat hij er nog wel meer dan *achtentwintig* »*à la Kroon*" op de markt had kunnen brengen.

Nu zoude ook ik wel aan de landgebruikers, die hunne paarden aan Kroon geleend hebben, willen vragen of ook *zij* naar behooren hebben gehandeld? en of zij niet door *hunne* handelwijze, misschien wel zonder hunne bedoeling, er toe hebben medegewerkt dat Onnes, op veler herhaald aandringen, dezelfde list heeft te baat genomen, waarvan hem eerst het voorbeeld door Kroon was gegeven. Wie toch eenigzins nader met de zaak bekend is, zal niet kunnen ontkennen, dat Onnes, door het ter koop presenteren van zijne *acht* — niet zeven — paarden voor *véél meer* geldswaarde aan de markt bragt dan koopman Kroon door het aanbrengen van zijne, hem in eigendom toebehoorende paarden, en dat dus aan Onnes regtmatig de uitgeloofde premie toekwam.

Mij dunkt het was veel meer loijaal van Kroon geweest, wanneer hij de zaken zijnen gang had laten gaan, zooals het duidelijk in de bedoeling van het raadsbesluit der gemeente Winschoten lag, dat het waarlijk het eigendom moest zijn van één' persoon, zonder verder slinksche omwegen en kunstmiddelen te gebruiken; — en meerdere eer zoude hij nog behaald hebben, wanneer hij gezwegen had. Doch te zwijgen, wanneer men in zijn gewaand eergevoel is gekrenkt, is eens ieders zaak niet; schoon ook de gezonde rede, als die zich bedaard laat hooren, als het voordeeligst aanwijst alles stilletjes te laten rusten; maar er is toch *iets* gewonnen, schoon wel wat duur gekocht, en dat is: het is nu meer van algemeene bekendheid geworden dat koopman Jurjen Berends Kroon uit Nieuw Beerta 27, zegge zevenentwintig paarden aan de markt te Winschoten heeft gebragt.

En hiermede meen ik eene zaak, die mijns inziens volstrekt nadere toelichting behoefde, opdat het algemeen, minder van nabij met het gebeurde bekend, zich niet een verkeerd idée daarvan zoude maken, duidelijk genoeg te hebben uiteengezet. Terwijl het publiek nu zelf mag oordeelen of het goed of niet goed is wat men heeft gedaan, noem ik mij verder

Een vriend van waarheid en goede trouw.

TELEGRAFISCHE BERIGTEN.

PARIJS, 17 Julij.

De *Moniteur* behelst eene depêche van *Pélissier* uit de Krim, meldende, dat de nacht van den 15den op den 16den voor de geallieërden gelukkig is geweest. Vier Russische bataljons hebben vergeefsche pogingen in het werk gesteld om de verschansingen door de Franschen naar het glacis van den Malakoftoren aangelegd te vernietigen. In de nabijheid gekomen van de batterijen nos. 15 en 16, werden zij door een hevig geweervuur ontvangen en moesten tot achter hunne verdedigingslinie terug wijken, na een groot verlies aan dooden en gekwetsten te hebben achtergelaten. Het verlies der Franschen bedroeg slechts 20 aan gedooden en gewonden. — De bevolking van Kamiesch is van vreemde bestanddeelen ontdaan; de municipaliteit is in die plaats geheel georganiseerd.

EFFEKTENBEURS.

Amsterdam, heden, 17 Julij.

				Slotkoers.
Nederland	Werk. Schuld	à 2½	pCt.	63⅛.
Dito	Dito	„ 3	„	75.
Dito	Dito	„ 4	„	93⅛
Oostenrijk	Metalliek	„ 5	„	61¼.
Dito	Nieuwe Litt. B	„ 5	„	72¾.
Dito	Dito 1854	„ 5	„	72¾.
Dito	1851 en 1852	„ 2½	„	31½.
Dito	Nation. Metall	„ 5	„	65¾.
Spanje	Onbep. St.	„ 1¼	„	18⅜.
Dito	Binnenl	„ 3	„	30½.
Portugal		„ 3	„	39⅞.
Rusland	Obl. *Hope* 1798 en 1816	„ 5	„	103¼.
Dito	Dito 1828 en 1829	„ 5	„	—
Dito	bij *Hope*	„ 4	„	78.

LONDEN, heden, 17 Julij. Consols 91.

Kerk- en Schoolnieuws.

Enschedé, 12 Julij. Door den kerkeraad der Herv. gemeente is heden tot derde predikant beroepen ds. *Scheffer*, te Zwaag.

— Door den kerkeraad der Herv. gemeente te Boskoop is tot predikant beroepen ds. *B. L. Verwey*, te Jaarsveld.

Alkmaar, 12 Julij. Daar ds. *Laurillard*, te Zandpoort, voor zijne benoeming als predikant bij de Herv. gemeente alhier heeft bedankt, is heden door den kerkeraad andermaal het volgende twaalftal opgemaakt: *van Amerom*, te Bolsward; *van Anrooij*, te Briels-Nieuwland; *van der Leeuw*, te Eemnes-Binnen; *van Limmik*, te Eemnes-Buiten; *Rauwenhoff*, te Mijdrecht; *Riehm*, te Vlaardingen; *Jans*, te Westzaan; *Scheffer*, te Zwaag; *Ankringa*, te Spijk; *Zwart*, te Schagen; *Wunder*, te Purmerende, en *Moens*, te Edam; en zijn daaruit, op het zestal geplaatst de heeren *v. Amerom*, *v. Anrooij*, *v. d. Leeuw*, *Riehm*, *Scheffer* en *Zwart*.

Kampen, 14 Julij. Door den kerkeraad der Evang. Luth. gem. alhier is beroepen ds. *Schuurman*, pred. te Monnickendam.

Winschoten, 14 Julij. Gisteren had alhier, na gedaan examen, de openbare promotie der leerlingen aan het gymnasium plaats. Na het houden van eene rede door den rector, werden met prijzen begiftigd, in afdeeling A: *D. de Ruiter Zijlker*, van Nieuw-Beerta; *G. Borgesius Sikkema*, van Nieuwe Pekela; *J. Zelling*, van Eexta, en *D. Brongers Boer*, van Winschoten; — in afdeeling B: *J. W. T. E. Sikkes*, van Beerta; *S. v. Huiden*, *J. van der Wijk*, *T. Koops*, *A. Groenier*, *A. J. Mulder*, *U. Bronsema*, van Winschoten; *H. Waalkens*, van Blijham, en *J. van Dijk*, van Scheemda. Getuigschriften van vlijt en goed gedrag ontvingen: *R. T. Buning*, van Wildervank; *J. Freseman Viëtor*, *H. Meder*, *J. Block*, *F. Folkers*, *T. P. Groeneveld*, van Winschoten, en *E. Botjes*, van Oostwold.

(Wij maken van deze gelegenheid gebruik om terug te komen op het eerste jaarlijksche examen den 27sten Junij ook te Winschoten gehouden van de leerlingen aan de door de plaatselijke regering tot stand gebragte school voor handel, nijverheid en zeevaart. Zeventien jongelieden namen deel aan dat examen. De hoofdleeraar, de heer G. Meezenbroek, opende de plegtigheid met eene inleiding, waarna het onderzoek der leerlingen plaats had. Na het examen werden door de commissie van toezigt over die school prijzen uitgereikt; voor de beide afdeelingen vereenigd aan *A. de Boer*, *J. H. Meijer* en *L. H. Folkers*, alle van Winschoten; voor de eerste afdeeling aan *J. S. Mellema*, van Winschoten, en voor de tweede afdeeling aan *F. Heddema*, van Finsterwolde).

ZEETIJDINGEN.

Binnen gekomen te Amsterdam den 12 Julij, kapit. *Schoemaker* Tweelingen, v. Randers; den 13den *van der Zee* Neeltje en *Brouwer* Agina Undina, beide v. Gothenburg; *Tent* Goede Verwachting, v. Hamburg; den 14den *Groenewold* Afiena Jonker, v. IJstad; *Rozeboom* de Eendragt, v. Bremen. — Te Texel den 13 Julij, *Croes* de Jonge Reintje, v. Londen; *Voogd* Jacoba Christina, v. Koningsb.; *Smit* de Oude Herstelling, v. Yarmouth; den 14den *Bondix* Quatre Bras en *van Wijk* Maria, beide v. Banjoewangie; *Mulder* Wijbrandus Udo, v. Suriname; *Gunter* Visscherij, *Zeilinga* Gesiena van Wieler en *van der Veer* Willemina Frederika, alle 3 v. Londen; *Driest* Hermanus Franciscus, v. Fiume; den 15den *Egerts* Drie Aurelia's, v. Galats; *de Groot* Engelina Jacoba, v. Napels. — In het Vlie den 13 Julij, *Regtdoorzee* Dina Elisabeth, v. Koningsb.; *Adema* Antje, v. Drobach. — Te Helvoet den 13 Julij, *Prins* Twee Broeders, v. Nijsted; den 14den *Terbrugge* de Vrede, v. Banjoew.; *de Wilde* Twee Gezusters, v. Tjilatjap; *Hoek* Batavier, v. Moulmein; *Kuipers* Sara Elisabeth, v. Licata; *Alcock* Admiraal Windham, v. Guernsey. — Te Brielle den 14 Julij, *Prins* Roelfina v. Naxoe. — Te Brouwershaven den 14 Julij, *Huisthof* Catharina Maria, v. Akyab n. Rott. — Te Vlissingen den 12 Julij, *Tap* Maria Beerta, van Stettin. — Te Konstantinopel den 26 Junij, *Boer* Joan, v. Galats n. Vlissingen. — Te Triest den 9 Julij, *Rozema* Jacob van Cleeff, v. Amst. — Bij Gibraltar den 23 Junij, *Harkema* Valerius Lodewijk, v. Konstantinopel n. Antwerpen. — Te Dieppe den 9 Julij, *Bakker* Mina en Willem, v. Koningsb. — Te Londen den 12 Julij, *Kaspersma* Eendracht, v. Workum; *Visser* Anna Sophia, v. Odensee; *Waterborg* Katrina, v. Groningen; den 13den *Drent* Admir. Graaf van Heiden, v. Stettin. — Te Deal den 13 Julij, *de Groot* Ferdinand, v. Port Feaufort n. Londen. — Te Dartmouth den 11 Julij, *Dekker* Annegina, v. Venetien n. Chatham. — Te Falmouth den 11 Julij, *Mooi* Geertje, v. Seville; den 12den *de Vries* Elisabeth, v. Seville n. Koningsb. — Bij Falmouth den 10 Julij, *Rosenbeek* Bureau Véritas, v. Elba. — Te Swansea den 11 Julij, *Kuipers* Euterpe, v. Dordrecht. — Te Liverpool den 11 Julij, *Speelman* Geertruida Speelman, v. Ragusa; den 12den *van der Wijk* Drie Gebroeders, v. Lulea, om voor Lubeck te laden; den 13den *Schut* Coert Cornelius, v. Napels. — Te North Shields den 11 Julij, *Kuiper* Vijf Gezusters en den 12den *Evert* Johanna, beide van Harlingen; *Smaal* Bertha *Olthof* Abeldina en *de Jonge* Gesina Jantina, alle 3 v. Rott.; *Feenstra* Sliedrecht, v. Antwerpen. — Te Hartlepool den 12 Julij, *Elfers* Johanna en *Besseling* Elsina, beide v. Amst.; *van Rossem* Witte Corneliszoon de With, v. Rotterdam; *Bernardus* Agatha Hendrika, v. Londen. — Te Hull den 12 Julij, *Schaaf* Johanna Jacoba, v. Groningen. — Te Hamburg den 14 Julij *Dallinga* Anna Henderika, v. Harburg. — Te Husum den 13 Julij, *Alberts* Elschiea, v. Amst. — Te Bergen den 2 Julij, *Buiten* Arend, v. Rott. — Te Odensee den 7 Julij, *Zwieting* Petrus Horreus, v. Rendsburg. — Te Wolgast den 9 Julij, *Scholtens* Maria, v. Schulperzijl n. Stettin. — Te Swinemunde den 10 Julij, *Puister* Imka Giezen, *Kruisinga* Vr. Reina en *Bol* Vr. Martha, alle 3 v. Bremen. — Te Stockholm den 4 Julij, *Wegener* Vr. Martha, van Livorno. — Te Koppenhage den 10 Julij, *de Jonge* Margaretha, v. Amersfoort. — Te Dantzig den 9 Julij, *Engelsman* Gezusters Boll en *Drewes* Afina Hillegiena, beide v. Lubeck; den 10den *Pijbes* Elisabeth, *van der Leij* Albert van Panhuis, den 11den *Oorburg* Hendrika Elida en den 12den *Wijkmeijer* Anna, alle 4 v. Amst. — Te Pillau den 10 Julij, *de Jonge* Margaretha, v. Newcastle; den 11den *Velt* Eugeina, v. Londen; den 12den *Bakker* Thetis en *Riters* Geertina Anna, beide van Rotterdam.

Binnengekomen te Holtenau den 11 Julij, kapit. *Lever* Hinderika, v. Rostock n. Bremen. — Te Rendsburg den 9 Julij, *v. d. Veen* Goede Hoop, v. Husum n. Colding; *v. d. Zwaag* Vrouw Ida, v. Harlingen n. Wismar; *Legger* Geertina, v. Amsterdam n. Rugenwalde; den 10den *Warners* Tjaardina Fennegina, v. Sonderburg n. Engeland; *Waterborg* Fennechina, v. Ystad n. Groningen; *de Haan* Jantina Gesina, v. Ahus n. Groningen; den 12den *Datema* Marg. Hendrika, v. Deventer n. Sleeswijk. — Te Tonningen den 9 Julij, *de Groot* Annegina Jantina, v. Newcastle n. Lubeck.

Binnengekomen te Texel den 15 Julij, kapit. *Strootman* Bertha Victoria, v. St. Ubes; *Bakker* Stad Goor, v. Dundee; *Gort* Frouwina Steenhuizen, v. Assens. — In het Vlie den 14 Julij, *Giezen* Libra, v. Rostock; *Balk* Concordia, v. Stolpemunde; *Gort* Vriendschap, v. Bisserup. — Te Helvoet den 15 Julij, *Bareids* de Leeuw, v. Akyab; *Hazewinkel* Sjoukje Alida, v. Triest. — Te Brielle den 15 Julij *Gatzen* Elisabeth Helena, v. Koningsb.; *Pekelder* Hendrika, v. Elseneur. — Te Vlissingen den 14 Julij, *Pronk* Gesina, van Cimbritshamn; *Feiken* Alida Adriana, v. IJstad; *van der Laan* Jantina Reinderdina, v. Bisserup; *Zeegers* Catharina, v. Skielskior. — Te Deal den 13 Julij, *Warssen* Herwijnen, v. Messina en *Bontekoe* Jacobina, v. Roquejada, beide v. Londen. — Te Liverpool den 13 Julij, *Sprik* Juliana Louisa, v. Corunha. — Te Dublin den 13 Julij *Bijl* Juliana, v. Amst. — Te Charleston den 12 Julij, *Doewes* Harmonie, v. Amst. — Te North Shields den 13 Julij, *Hazewinkel* Jonge Lieffert, v. Falmouth; *Menses* Jonkvr. Maria, v. Stettin. — Te Sunderland den 12 Julij, *Knoothuizen* Annechiena Bouwina, v. Rott.; *Ruiten* Verwachting, v. Leith. — Te Newport den 12 Julij, *Rosenbeek* Vier Broeders, v. Elba. — Te Triest den 10 Julij, *Menses* Maria, v. Amst. — Te St. Helena den 22 Mei, *Jonker* Maria Elisabeth, n. Falmouth en *Poel* Maria Cath., n. Amst., beide v. Akyab.

Vertrokken van Amsterdam den 12 Julij, kapit. *Pott* de Spruit, op avontuur; den 13den *van der Veen* Vrouw Anske, n. Stettin; *Remmersen* Vr. Martha, n. Frederikstad; *Groote* Zorgvlied, naar Batavia; *Loman* Roelfina Gerardina, n. Liverpool; *Braamhorst* Gesina Lammegina, op avontuur; den 14den *Hoogland* de Zwijger, n. Soerabaya; *Wirtjes* Clasina Aldina, n. Suriname; *Boekhoudt* St. Willebrordus, n. Livorno; *Riebeling* Catharina Margaretha, n. Hamburg. — Van Texel den 13 Julij, *Hensema* Ida Beerendina, op avontuur; den 14den *Wulphorst* Johan Jacob, n. Corfu; *Meijer* Margaretha, n. Newcastle; *Fijn* Diana, n. Napels; *Douwes* Argo, op avontuur. — Uit het Vlie den 12 Julij, *Munneke* Baudina, n. Schotland; *Kwint* Hendrika Gesina, n. Koningsb.; *Kappen* Jonge Willem, *Smit* Anna Elisabeth en *Blijstra* Concordia, alle 3 naar Noorwegen; den 13den *Meijer* Maria, n. Seaham; *Kremer* Goede Verwachting, n. Dantzig; *Jonker* Johanna Christina, n. Stettin; *Bolhuis* Gesina, n. Rendsburg. — Van Helvoet den 14 Julij, *Schaap* Maria Johanna, n. Charlestown en Nickerie; *de Jonge* Arnoldina Catharina, n. Konstantinopel; *Tolner* Levant, n. Corfu; *van Rijn* de Vrede en *van der Sloot* Wilhelmina, beide n. Newcastle. — Van Brielle den 14 Julij, *Visser* Catharina Maria, n. Bergen; *Smulder* Rudolf, n. Elseneur. — Van Maassluis den 14 Julij, *Bekkering* Berendina Huges, op avontuur. — Van Zierikzee den 14 Julij, *Oomkens* Marinus en Geertruida, n. Swansea. — Van Vlissingen den 12 Julij *Esink* Jan van Brakel, n. Batavia. — Van Antwerpen den 14 Julij, *Bekkering* Catharina, op avontuur. — Van Genua den 6 Julij, *de Winter* Geertruida Catharina, n. Livorno. — Van Newport den 10 Julij, *Barens* Maria Theresia, n. Havana. — Van Cardiff den 10 Julij, *de Groot* George, n. Dordrecht; den 11den *Doewes* Geerdina, n. Amsterdam. — Van Hull den 12 Julij, *Duit* Maria Anna, n. Koningsbergen. — Van Hamburg den 12 Julij, *de Grooth* Margrietha, n. Newcastle; den 13den *Meijer* Wobbina Catharina, n. Memel; *Gust* Vr. Margaretha, n. Leer; den 14den *Joosten* Jantina, n. Vegesack. — Van Cuxhaven den 12 Julij, *Alberts* Gesina Jantina, n. Memel; den 13den *Pik* Jacoba Hasewinkel, n. zee; *Tunteler* Geertruida, n. Koningsb. — Van Bremerhaven den 13 Julij, *Heins* Vrouwina Margaretha, n. Stettin. — Van Dantzig den 9 Julij, *Niehof* Jantina Jetskelina, n. Amst.; *Postema* Gesina, n. Groningen; den 11den *Draijer* Epimachus en *de Boer* Gesina, beide n. Amst. — Van Pillau den 10 Julij, *Roskamp* Luna, n. Rott.; den 12den *Meesenbroek* Wierdina Hendrika, n. Groningen; *Schut* Jacob Synes, n. Amsterdam.

Vertrokken uit het Vlie den 14 Julij, kapit. *Oldenburger* Gustaaf, n. Leith; *Douwes* Sieka, n. Apenrade; *de Jonge* Jonge Rinke, n. Frederikst.; *Kraan* Vr. Helena, n. Christiansand; *de Groot* Drie Gezusters, n. Lerwick. — Van Gravesend den 13 Julij, *Beukema* de Marne, n. Koningsb. — Van Falmouth den 13 Julij, *Mooi* Geertje, n. Hull. — Van North Shields den 13 Julij, *Fijn* Jantina Gesina, n. Lissabon. — Van Cardiff den 12 Julij, *Muller* Ceres, n. St. Jago. — Van St. Nazaire den 12 Julij, *Tolner* Zeemeeuw, n. Rotterdam.

Zeilklaar te Gibraltar den 29 Junij, kapit. *Mannekes* Dankbaarheid, n. Villanova. — Te Londen den 10 Julij, *Veeling* Catharina, n. de Canarische Eilanden; den 11den *Beukema* de Marne, n. Koningsbergen; *Bok* Elisabeth, n. Hobart Town; den 13den *Puister* Rieka, n. Stockholm. — Te Stockholm den 4 Julij, *Hazewinkel* Grietje Mollema, den 5den *Giezen* Jufvrouw Hillegonda en den 7den *de Grooth* Margaretha Gesina, alle 3 n. Holland.

In lading te Londen den 12 Julij, kapit. *Boiten* Fossina Siers, n. Koningsbergen; *Drenth* Tjapko Schuringa, n. Dantzig; *Kolk* Jonge Boll, n. Hammerfest. — Te Liverpool den 10 Julij, *Meppelder* Hendrika Bartina, n. Rio de Janeiro; den 12den *van Hees* van der Palm, n. Singapore; *Cramer* Christina Margaretha, n. Triest. — Te Stockholm den 4 Julij, *Schuur* Johanna Ettina en *Metz* Verwachting, beide n. Holland; *Wieringa* Anke Berg, n. de Noordzee; den 9den *Hoveling* Redite, n. Engeland; *Jager* Jeanne Agatha, n. de Noordzee.

Zoutkamp, 16 Julij. Zeilklaar kapit. *de Boer* Geessina en *Meijer* Geertina, beide n. Newcastle; *Waterborg* Fokkina en *Waterborg* Johanna, beide n. Noorwegen; *Bleeker* Henderika Jacomina en *Bonninga* Aaltje, beide op avontuur.

Oostmahorn, 15 Julij. Vertrokken den 13 Julij, kapit. *van der Warf* de Vrouw Alida en *Valomstra* Alida, beide n. Dantzig en *Knol* Catharina, op avontuur, alle 3 v. Groningen; den 14den *Rasker* Magrietha, v. Kampen n. Hamburg; *de Roth* Anna Sophia en *de Roth* Catharina Maria, beide v. Amsterdam n. Hamburg; *Huges* Johan Gerard, v. de Zoutkamp n. Noorwegen; *Jenkens* Jane, n. Ipswich en *Bartels* Gezina, n. Newcastle, beide v. Groningen; *Lodewijks* Arendina Sophia, n. Delfzijl, *Mudder* Margaretha, n. Emden, *Pronk* Geertruida, n. Delfzijl en *Borchers* Frau Sophia, n. Hamburg, alle 4 v. Amsterdam; *van der Meer* de Vr. Grietje, v. Harlingen en den 15den *Kruse* Gesina, v. Utrecht, b. n. Leer.

Delfzijl, 14 Julij. Binnengekomen den 13 Julij, kapit. *Dik* Annette Cornelia en *Pot* de Hoop, beide v. Laurvich; *Riepma* Agatha, v. Brevich; den 14den *Geltes* de Twee Gezusters en *Albers* Frau Regina, beide v. Bremen.

Vertrokken den 13 Julij, kapit. *Polee* Reina Arendina, n. Laurvich; *Slik* de Hoop, n. Weener; den 14den *Vlas* Alida en *Berghoorn* Vr. Trientje, beide n. Emden; *Forma* Vr. Antje, n. Leer; *de Boer* Henderika, n. Bremen; *Leeuwe* Anna Afina, n. Frederikstad; *Pränger* Graaf Adolf en *Rabe* Augusta, beide op avontuur.

Termunterzijl, 14 Julij. Binnengekomen den 9 Julij, kapit. *Koops* Catharina, v. Hamburg; *Burmann* Gezina, v. Oldenburg; den 10den *Dooijen* Dorothea, v. Noorwegen; *Burmann* de Vr. Gezina, v. Leer; den 12den *Legger* Geerdina, v. Noorwegen; den 13den *Velvis* de Vr. Catharina, v. Leer; *Glup* Emmanuel, v. Oldenburg; *Wilkens* Alberdina, *Munning* Anje, *Zoutman* de Jonge Wicher, *Mooi* Winschoterzijl en den 14den *Munneke* Magreta Hendrika, alle 5 v. Noorwegen.

Vertrokken den 8 Julij, kapit. *Klein* de Goede Verwachting, n. Leer; den 9den *de Vries* Eikelina, n. Norden; den 19den *Bakker* Jantje en *Bos* Aaltje, beide n. Leer; *Wijpkes* de Vriendschap en *Ugen* Anna Siberdina, beide n. Noorwegen; *Tonkens* Gebroeders en *Koops* Catrina, beide n. Hamburg; den 12den *Dooijen* Dorothea, n. Noorwegen; den 13den *Burmann* Gezina en den 14den *Burmann* de Vr. Gezina, beide n. Leer.

Harlingen, 14 Julij. Binnengekomen den 11 Julij, kapit. *Plukker* Hendrik, v. Larwich; *v. d. Meer* Vrouw Grietje, v. Leer; *de Boer* Willem, v. Droback; den 12den *Blok* 4 Gezusters en *v. d. Wal* Zeelust, beide v. Frederikstad; *Schuur* Antje, *Kok* Newa en *van der Veer* Noordster, alle 3 v. Dantzig.

Vertrokken den 13 Julij, kapit. *de Groot* 3 Gezusters, den 14den *Haijer* de Goede Hoop, *Schuur* Agatha, *Stuit* Fritz en Betzij en *Oldenburger* Gustaaf, alle 5 n. Noorwegen.

Tonningen, 12 Julij. Het schip Vier Gebroeders, kapit. *J. J. Vermeulen*, van Mollerup naar Antwerpen, is in de Eider gestrand en gebroken.

Gepraaid den 24 April, op 27° 42′ Z. Br., 56° 10′ O. L., Gertrude, kapit. *J. Laurens*, v. Batavia n. Rotterdam.

Den 3 Junij, op 6° N. Br., 22° 21′ W. L., Cameleon, kapit. *R. C. Ruige*, v. Banjoewangie n. Amsterdam.

Den 6 Julij, op 49° 26′ N. Br., 7° 26′ W. L., Susanna Elisabeth, kapit. *H. H. Kramer*, v. Newcastle n. Suriname.

Den 7 Julij, op 49° 5′ N. Br., 7° 49′ W. L., Johanna Geertruida, kapit. *P. Flens, J zn.*, v. Cardiff n. Rio de Janeiro.

Den 10 Julij, bij Lizard, Amerika, kapit. *P. L. Zeeman*, v. Hartlepool n. Port Wakefield.

Den 12 Julij, in de Hoofden, Hugo Grotius, kapit. *J. Glazener*, v. Rotterdam n. Batavia.

LIJST DER NEDERLANDSCHE SCHEPEN welke de Sond gepasseerd zijn.

9 Julij. Foelders, Hortensia, v. Koningsb. n. Amst., m. lijnzaad.
Douwes, Eendragt, v. Memel n. Bergen, m. haver.
de Wall, Catharina, v. Koningsb. n. Amsterd., m. lijnz.
Jonker, Sallandt, v. Koningsb. n. Abroath, m. vlas.
Goosens, Gerard. Class., v. Koningsb. n. de Noordz., m. tarwe.
Rubing, Elsiena Cathrina, v. Stockh. n. de Maas, m. gerst.
Geelmuiden, Cathr. Johanna, v. Ystad n. Londen, m. hout.
Muller, Hendrik en Ubbo, v. Antw. n. Dantz., m. dakp.
Naatje, Alberdina Edzina, v. Stockh. n. Holland, m. rogge.
Wagner, Aeolus, v. Amsterdam n. Carlsh., m. stukgoed.
de Boer, Aurora, v. Swansea n. Färösund, m. steenkolen.
10 — Engelsman, Vlijt, v. Koningsb. n. Arbroath, m. vlas.
Botje, Gesina Alida, v. Memel n. de Maas, m. granen.
Koster, Koster, v. Dantzig n. Hartlepool, m. tarwe.
Schaap, Drie Gebroeders, v. Memel n. Liverpool, m. tarwe.
Schippers, Stadt Enschede, v. Dantz. n. Groning., m. hout.
Smit, Annechina Gezina, v. Liverp. n. Koningsb., m. zout.
Haugelbroek, Antje Witzenb., v. Koningsb. n. Gron., m. lijnz.
Post, Gezina, v. Koningsb. n. Hull, m. tarwe.
Jongebloed, Courier, v. Newcastle n. Stettin, m. cokes.
Lovius, Trekvogel, v. St. Ubes n. Zweden, m. zout.
Dockman, Gez. Wilhelm., v. Koningsb. n. de Noordz., m. lijnz.
11 — Jongebloed, Maria, v. Koningsb. n. Londen, m. tarwe.
Giezen, 2 Gezusters, v. Koningsb. n. Engeland, m. vlas.
Mulder, Grietje de Groot, v. Dantz. n. Rotterd., m. tarwe.
Smit, Freerk Jan, v. Memel n. Boulogne, m. vlas.
Tiktak, Jant. Fennegina, v. Memel n. Grangem., m. lomp.
Bakker, Vriendschap, v. Koningsb. n. Holland, m. lijnz.
Lautau, Margaretha, v. Ahus n. de Noordzee, m. rogge.
Ahrens, Maria Bertha, v. Stettin n. Amsterdam, m. rogge.
Gust, Margaretha, v. Stockholm n. Rotterdam, m. ijzer.
de Grooth, Lucas Wilderfank, v. Dantz. n. Amst., m. tarwe.
Dik, Minkina, v. Dantzig n. Amsterdam, m. rogge.
Hazewinkel, Grietje Mollema, v. Stockh. n. Holl., m. teer.

De Wind den 9 Julij, N.N.W., N.O., N.; den 10den Z.O., Z., Z.Z.W., den 11den O.N.O., Z.O., Z.; den 12den O.N.O.

SCHEEPSVRACHTEN.

Dantzig, 12 Julij. Bij de voortdurend flaauwe stemming werden slechts weinig schepen tegen vorige prijzen bevracht, als naar Amsterdam *f* 25, Rotterdam *f* 26 p. last rogge, Harlingen *f* 21 p. last hout, Londen en Liverpool 20 sh. p. load balken.

Koningsbergen, 12 Julij. Onderscheidene schepen hebben met ballast onze haven weder verlaten; bevracht naar Holland *f* 21 à *f* 22, Antwerpen *f* 22 à *f* 23 p. last rogge of zaad.

HANDELSBERIGTEN.

Prijs van het Grof Roggenbrood.

GRONINGEN, 16 Julij 1855.
4 Ned. pd. 55 cent.

GRAANMARKTEN.

GRONINGEN 17 Julij.

TARWE.	Veen 66 ℔ *f* 7,50	Zw. Voer 36 ℔ *f* 3,80
Oude 70 ℔ *f*	GERST.	» 38 » » 4,00
N. Oml. 68 » » 12,75	Winter 54 ℔ *f* 5,60	» 40 » » 4,20
» 70 » » 13,50	» 56 » » 6,00	» 42 » » 4,40
» 72 » » 14,25	» 58 » » 6,40	» 44 » » 4,60
» Old. 70 » » 13,30	Zomer 54 » »	BOONEN
» » 72 » » 14,00	» 56 » »	Paardeb. *f* 8,25,50
» » 74 » » 14,75	Knobbe 60 » » 6,20	Gr. Erwt. *f* a *f*
» » » »	» 62 » » 6,60	Graauwe *f* a *f*
ROGGE.	HAVER.	ZADEN. ENZ.
Inl. 64 ℔ *f* 9,00	Dikke 36 ℔ *f* 4,00	Old. Koolz. *f*
» 66 » » 9,50	» 38 » » 4,25	Oml. *f*
» 68 » » 10,00	» 40 » » 4,45	Oostv. dito *f*
» 70 » » 10,50	» 42 » » 4,65	Zomerzaad *f*
BOEKWEIT.	» 44 » » 4,85	G. Mosterdz. *f*
Gr. Zd. 64 ℔ *f* 7,40	» 46 » » 5,05	Lijnzaad
» » 66 » » 7,80	» 48 » » 5,25	Dederzaad *f*
» » 68 » » 8,20	» 50 » » 5,45	Gr. Grt. *f* 10,25,50
Zw. Zand 64 » » 7,20	Witte Voer 36 » » 4,00	Par. 100 N. ℔ *f* 14
» » 66 » » 7,60	» 38 » » 4,20	*f* 14 25,50,60
Veen 64 » » 7,10	» 40 » » 4,40	Raapolie p.v. *f* 55.

Tarwe goed prijshoudend. — Zware Rogge in een doen; ligtere soorten iets lager moeijelijk te plaatsen. — Boekweit 10 ct. lager verkocht. — Gerst in een doen. — Dikke en Voer-Haver als voren; Zwarte iets lager. — Boonen stil. — Raapolie weder aangenamer.

AMSTERDAM, 16 *Julij*. Tarwe en Rogge weder alleen bij gerijven als voren; verkocht van Tarwe: 128 ℔ witb. Pools. *f* 508; 127 ℔ dito *f* 483, *f* 485, *f* 490; 129 ℔ Mecklenb. *f* 455; 129 ℔ dito *f* 453; 128 ℔ b. Pools. *f* 490 — Van Rogge: 123 ℔ Pommer *f* 310; 118 ℔ Pruiss. *f* 310; 121 ℔ dito *f* 326. — Gerst in een doen, 109 ℔ Zweedsche *f* 200 — Boekweit, 118, 120 ℔ Holst. *f* 253, *f* 260. — Witte Erwten vonden heden bij partij tot ruim vorige prijzen genegene koopers.

Koolzaad op het najaar ½ p. vl. hooger; n. Betuwsch Aveelzaad *f* 18 per mud, op 9 vat in Sept. en Oct. 92 p. vl. — Lijnzaad *f* 5 hooger; 107, 108 ℔ Egypt. *f* 450; 107 ℔ Catania *f* 455; 111 ℔ Calcutta *f* 475. — Raapolie dadelijk en op levering weder williger; op 6/w. *f* 56,50; vlieg. *f* 55; Sept. *f* 53,50 a *f* 53,25; Oct. en Nov. *f* 53,25 a *f* 53; Dec. *f* 53. — Lijnolie merkelijk hooger betaald; op 6/w. *f* 45,25; vlieg. *f* 44; Sept. *f* 44 a 25 a *f* 44; Dec. *f* 45 – *f* 45 a *f* 44,75. — Hennepolie op 6/w. *f* 47,25; vlieg. *f* 45,50 a *f* 46. — Raapkoeken *f* 93 a *f* 96. — Lijnkoeken *f* 13,75 a *f* 15.

ROTTERDAM, 16 *Julij*. Bij zeer geringen toevoer van witte Zeeuwsche Tarwe was heden ook de stemming flaauw en werd met

f 12 p. last verlaging aan consumtie afgegeven. Puike *f* 460, *f* 470, gewone *f* 445 a *f* 460, geringe *f* 410, *f* 445. Van roode soorten was trage afzet tegen iets billijker prijzen. 133 pd. Bovenl. Ris *f* 480 a *f* 487.

Rogge, inl. weinig aangeboden en *f* 6 per last goedkooper. In buitenl. was de handel tot kleinigheden beperkt en *f* 5 goedkooper, 124 pd. Rostock *f* 325, 122 pd. Meckl. *f* 310, *f* 315. Houders van ongedaarde gerst waren bij het warme weder meer tot verkoop geneigd en boden 111, 112 pd. groote Deensche voor *f* 210 aan, waarvoor echter geen koopers.

Boekweit weinig gevraagd en *f* 3 à *f* 5 p. last goedkooper. Noordbrab. *f* 260, *f* 268. Vries. Zand *f* 265.

LONDEN, 14 *Julij*. Inl. Tarwe bedong heden de uiterste prijzen van l.l. Maandag en voor vreemde werd bij kleinigheden 1 sh. avans bewilligd. Gerst, Boonen en Erwten onveranderd. Haver 6 p. lager. Van den 9den tot en met den 12den dezer werden aangevoerd 1699 qrs. Eng. en 4550 qrs. vreemde Tarwe; 450 qrs. Eng. en 6630 qrs. vr. Gerst; 250 qrs. Eng. en 30060 qrs. vr. Haver. Deze week werden uitgevoerd 1600 qrs. Tarwe, 1050 qrs. Lijn en 1810 qrs. Raapzaad. — Lijnolie ferm op 42/3 a 42/6, afgaande 3 a 6 d. avans. — Lijnzaad 1 a 2 sh. hooger en met weinig verkoopers. *Van den* 16*den*. Tarwe 2 sh. hooger.

HAMBURG, 13 *Julij*. De rustige houding van onze graanmarkt werd, terwijl alle overige artikels stil blijven, door aanzienlijke aankoopen in Tarwe afgebroken. Ruim 500 last werden omgezet, tegen eene verhooging van 2 à 4 Thl. p. last. Rogge bleef flaauw: Deensche 136 à 139 Th., Mecklenb. 142½ à 147 p. 5100 ℔. Gerst stil: Deensche 98 à 102 Thl. p. 4800 ℔. Haver zonder kooplust. Boekweit slechts bij kleine partijen verkocht: 114, 119 ℔ 116 à 120 Thl. p. 4800 ℔.

BREMEN, 14 *Julij*. Tarwe vast: 123, 126 pd. Bovenl. wordt met 207½ tot 212 Thl. betaald. Rogge ruim aangevoerd en daardoor wat lager: 121, 122 pd. Mecklenb. 147½ Thl.; 117 pd Zweedsche 142½ Thl. en eene lading van 200 last, juist van Archangel binnengekomen, 116 pd. 150 Thl. Andere artikelen alleen met consumtie-handel: Zomer- en Winter-Gerst 92, 98 pd. 88—95 Thl. Bovenl. Haver 68, 70 pd. 68 à 70 Thl. Duiveboonen 120—125 Thl. — De berigten over het Koolzaadgewas luiden tamelijk gunstig en men verwacht langs de kust een' gemiddelden oogst.

KEULEN, 14 *Julij*. Het weder was in den loop dezer week voor de veldvruchten niet zeer gunstig; de veelvuldige regen doet nieuwe bezorgdheid ontstaan. Dit had reeds dadelijk invloed op eene vastere stemming. Tarwe effect. p. 234 ℔ *f* 11½ à ¾ Thl., tegen Nov. 89 ℔ 10⅝ à ¾ Thl. Van rogge voor consumtie meer aftrek, zonder verhooging van prijs, p. 220 ℔ 8½ Thl. Voor raapolie is de stemming gunstiger door de minder bevredigende berigten over den aanstaanden koolzaadoogst, p. 256 ℔ 44½ à 45 Thl.

SCHIEDAM, 14 *Julij*. Moutwijn *f* 17,25; Jenever *f* 22,75. Amst. proef *f* 24.

AMSTERDAM, 14 *Julij*. Hennep: In den loop dezer week werd bij partij gedaan in Petersb. halfrein en Riga Poolsche Pas Hennep, terwijl voorts besteed is voor Riga Poolsche Rein *f* 88, dito Uitschot *f* 87; Petersb. halfrein *f* 77 a 78; Riga Poolsche Heede a *f* 60. Voor 20 p. Manilla is *f* 80 betaald.

LONDEN, 14 *Julij*. Aardappelen ruim aangevoerd; Engelsche 9 a 10 sh. per cwt., buitenlandsche 5 sh. per mand.

BOTERMARKTEN.

GRONINGEN, 17 *Julij*. De prijs der Boter was heden: 1ste soort *f* 38, tweede soort *f* 36.

LEEUWARDEN, 13 *Julij*. De prijs der boter was heden *f* 41,00.

LONDEN, 14 *Julij*. Naar vreemde Boter is goede vraag en prijzen zijn onveranderd; beste Vriesche 96 a 98 sh. Aanvoer: van Harlingen 7673 v., Havre 808, Ostende 279, Antwerpen 75; Amst. 25, Rott. 929, Hamb. 28, Kampen 537, Tonningen 17, Brouwershaven 25, Guernsey 25.

VEE- en PAARDENMARKTEN.

GRONINGEN, 17 *Julij*. Rundvee was tamelijk veel aangevoerd. Vroegmelkten meest gezocht door Oostfriesche en Friesche kooplieden en hooger dan den vorigen Dingsdag. Melkkoeijen mede hooger, vaalmelkten van 12—15 cent de 5 ons. In het begin was er nog al veel vraag, maar met tragen handel. Schapen nog al ter markt, zij gingen echter niet willig van de hand. Varkens tamelijk aangevoerd, maar met tragen handel. Er werden enkele biggen verkocht, o.a. twee voor *f* 39. Over het geheel was de markt zeer lusteloos.

— Op de gisteren alhier gehouden paardenmarkt was de aanvoer niet groot, doch de handel levendig en de prijzen van het verkochte hoog, de beste soorten van *f* 300 tot *f* 400; werkpaarden van *f* 150 tot *f* 240. Er waren Fransche, Brabandsche, Oost- en Westfriesche kooplieden aan de markt. Het onweder en de bij stroomen nedervallende regen werkte evenwel zeer ongunstig op den handel.

AMSTERDAM, 11 *Julij*. Aangevoerd 109 vette kalveren, golden *f* 60, *f* 40 en *f* 40; 122 vette varkens 48—50 cents het Ned. pd.; 108 schapen *f* 22, *f* 24 en *f* 26.

LEEUWARDEN, 13 *Julij*. De veemarkt was heden matig voorzien; er waren aangevoerd ca. 100 vette beesten, die tegen hoogere prijzen zijn afgezet, en 200 kalf- en melkkoeijen, die insgelijks vlugger van de hand zijn gegaan. Vette kalveren, waarvan de aanvoer nagenoeg 100 stuks bedroeg, werden vlug verkocht, zoo ook de varkens, die ten getale van 300 a 400 ter markt waren. Van schapen bedroeg de aanvoer ca. 200, wordende de beste soorten tegen hoogere prijzen afgezet.

LONDEN, 13 *Julij*. De handel in runderen was heden slap tot de prijzen van l.l. Maandag. Schapen en lammeren daarentegen goed verkocht, de laatste tot eenige verhooging. Kalveren mede goed gevraagd tot eenige verhooging.

EFFEKTEN-BEURS.

Amsterdam, 16 *Julij*.

NEDERL. Werk. Schuld 2½ pCt. 63, 63$\frac{1}{16}$, 63$\frac{1}{8}$; Dito Dito 3 pCt. 74¾, 75; Dito Dito 4 pCt. 93$\frac{13}{16}$, 93$\frac{7}{8}$, 93⅝; O. I. Leening 4 pCt. 93; Handelmaatsch 4½ pCt. 123½; Aand. Holl. Spoorweg 93, 93½, 93¾. — BELGIE, bij *Rothschild* 2½ pCt. 51¾. — SPANJE. Onbep. St. 1¼ pCt. 18$\frac{5}{16}$, 18⅜; Dito 3 pCt. 37$\frac{3}{16}$, 37¼; Dito Binnenl. à 6/m. 3 pCt. 30$\frac{7}{8}$; Coupons Bewijzen 4$\frac{3}{16}$. — PORTUGAL, te Londen 8 pCt. 39$\frac{11}{16}$, 40$\frac{1}{16}$, 39$\frac{15}{16}$.

RUSLAND, Obl. *Hope* 1798 en 1816 5 pCt. 103½; Dito Dito 1828 en 1829 5 pCt. 102; Cert. bij Dito 1831 en 1833 5 pCt. 84½; Dito 4½ pCt. 89¼; Dito bij *Hope* 4 pCt. 78¼, 78½; Dito bij *Stieglitz en Co.* 4 pCt. 77⅞, 78; Cert. te Hamburg 5 pCt. 84½; POLEN, Aand. met Loting fl. 500 *f* 143½. — OOSTENRIJK, Metall. 5 pCt. 61$\frac{3}{16}$; Dito Nationale 5 pCt. 65$\frac{11}{16}$, 65¾; Dito Nieuwe 1847 2½ pCt. 31$\frac{7}{8}$; Dito 1851 en 1852 2½ pCt. 31$\frac{7}{8}$; Dito Nieuwe en Dito 1854 5 pCt. 72¾, 72$\frac{13}{16}$; Fransch Oostenr. Spoorweg *f* 133; Weener Loten van fl. 500 *f* 1055; Pruiss. Loten 1854 *f* 210¾, *f* 211; Braz. 1843 5 pCt. 98⅜; Mexik. 21; Dito Onbep. 21; Peru 4½ pCt. 70, 73, 72½; Gren. Onbep. 17, ⅛, $\frac{1}{16}$; Dito Uitgest. 6⅜, ¾; Philad. H. N. 93; Dito L. N. 89; Aand. Handelm. kontant 124.

In Holl. fondsen was heden weinig handel of variatie. — In Aand. Handelm. was heden de twee maandelijksche rescontre. De compensatiekoers is vastgesteld a 123½ en de aanstaande rescontre bepaald op den 17den Sept. e.k. — Van vreemde effecten waren Russische iets aangenamer. Oostenrijksche een weinig flaauwer. Spaansche en Portug. nagenoeg onveranderd. — Voor Peru vertoonden zich, tot veel verhoogde prijzen, veelvuldige koopers, ten gevolge waarvan zij 3 pCt. in koers zijn gestegen.

5 pCts. N. Russen bij *Stieglitz* 82.

Koers van het Geld: Beleening 3. Prolong. 3; Disconto 3 pCt.

Laatste Prijzen te 5 uur. Integr. 63$\frac{1}{16}$; Spaansche 1¼ pCt 18$\frac{5}{16}$; Binnenl. 3 pCt. 30$\frac{7}{8}$; Metall. 5 pCt. 61$\frac{3}{16}$.

ADVERTENTIEN.

MAATSCHAPPIJ VAN LAND- EN TUINBOUW
DE MARNE.

Op WOENSDAG den 25sten Julij, **BUITENGEWONE VERGADERING** *ter Inwijding van het nieuw gebouwde Lokaal*. Sprekers: de HH. Ds. J. P. MÜLLER en Ds. TH. F. UILKENS. **VOKAAL EN INSTRUMENTAAL CONCERT**, te geven door het Onderwijzersgenootschap *de Marne*.

J. P. MÜLLER,
Secretaris.

N.B. Personen, binnen den omtrek der *Marne met der woon* gevestigd, en niet als Leden bij de Maatschappij ingeschreven, zullen voor dezen avond *niet geïntroduceerd* mogen worden.

*** BIJEENKOMST der LEDEN van het GENOOTSCHAP **ter bevordering van Nijverheid**, te *Onderdendam*. MET VROUWEN, op het *HOOGE HUIS* te *Slochteren*, op ZATURDAG den 28sten Julij 1855, des voormiddags te elf uur.

Namens het Bestuur,
De Secretaris:
Mr. A. J. VAN ROIJEN.

*** Met permissie van den Heer BURGEMEESTER van de Gemeente *Leens*, gedenken de Wedw. J. BULTHUIS en M. BORGMAN en eenige DEELNEMERS te *Mensingeweer*, op ZATURDAG den 21sten Julij 1855 met PAARD en CHAIS te laten verharddraven:

PRIJS: Een **ZILVEREN TABAKSKOMFOOR**.

Eerste PREMIE: Twee fraaije **HOOFDSTELLEN**.

Tweede PREMIE: Twaalf **ZILVEREN DESSERTMESSEN**.

Alle Paarden zullen worden toegelaten die niet meer dan één Prijs hebben gewonnen en tot genoegen der KEURMEESTERS zijn.

AANGIFTE te 2 uur, bij de Wed. J. BULTHUIS.

HUWELIJKS-, GEBOORTE- EN STERFBERIGTEN.

*** Getrouwd:

B. H. CROL
met
J. DE HUINCK BELLINGA.

SCHEEMDA, 12 Julij 1855.

*** Getrouwd:

J. W. A. BERSSEN
met
J. C. DE JONG.

DOESBORGH, 17 Julij 1855.
Eenige kennisgeving.

*** Den 13den Julij is te *Schildwolde* voorspoedig bevallen van eene welgeschapen DOCHTER Vrouwe C. P. J. E. VAN GELDROP, geliefde Echtgenoot van

Mr. **H. L. WIJCHGEL VAN SCHILDWOLDE.**

*** Bevallen van eene DOCHTER J. J. VELTMAN, Echtgenoot van

D. WIJTEMA,
Apotheker.

GRONINGEN, 14 Julij 1855.

*** Bevallen van eenen welgeschapen ZOON S. R. BEURMA, geliefde Echtgenoot van

C. O. STRUIF.

OOSTWOLD, 14 Julij 1855.

*** GRONINGEN, 15 Julij 1855. Heden beviel voorspoedig van een MEISJE D. M. SCHAAPSCHOE, geliefde Echtgenoot van

A. L. SCHOLTENS.

*** Heden middag beviel mijne geliefde Echtgenoot AALTJE HECKMAN van een welgeschapen MEISJE.

GRONINGEN, 15 Julij 1855.

I. J. SMEDKS,
Koopman in Vensterglas en Verfwaren.

*** Heden beviel door Gods goedheid van een' welgeschapen ZOON K. VAN BOLHUIS, geliefde Echtgenoot van

FOKKO NIEWOLD BOSCH.

GRONINGEN, 16 Julij 1855.

*** Heden beviel zeer voorspoedig van een' welgeschapen ZOON C. C. CREEMER, geliefde Echtgenoot van

W. KOLTS.

GRONINGEN, 17 Julij 1855.

*** Heden overleed mijne geachte Echtgenoot LUPKE ROZEMA, in den ouderdom van 58 jaren. Vijftien jaren was zij voor mij en mijne Kinderen eene zorgdragende Vrouw en Moeder.

GRONINGEN, 13 Julij 1855.

J. F. DUIS.

*** Heden overleed alhier, in den ouderdom van ruim 74 jaren, mijn eenige Broeder, de Heer Mr. HAMO BELLINGA, *oud-Burgemeester en oud-Ontvanger te Delfzijl.*

GRONINGEN, 14 Julij 1855.

G. A. J. BELLINGA,
Wedw. van A. VAN WIJLICK—BELLINGA.

*** Heden middag overleed, na eene korte doch hevige ongesteldheid, in den ouderdom van bijna 37 jaren, mijn geliefde Echtgenoot, FOKKE RICHTES STEENHUIS, met wien ik slechts 3 jaren in een' gelukkigen echt vereenigd was, mij nalatende drie Kinderen, waarvan twee door hem uit een vroeger huwelijk verwekt, die allen het gemis huns Vaders nog niet beseffen. Diep gevoel ik dit verlies; maar vind troost in onze Godsdienst, welke ons de hoop des eeuwigen levens schenkt, en ons met kalmte doet berusten in den wil des Heeren, wiens doen altijd het beste is.

STEDUM, 15 Julij 1855.

JANNA WOLTERS WOLTERS,
Wed. F. R. STEENHUIS.

*** **H. NIJGH**, te *Rotterdam*, heeft uitgegeven en *alom* verzonden:

LODEWIJK XVII,

de laatste en wettige Koning van Frankrijk, en

de Zeeuwsche Eenden

(CANARDS),

uitgebroeid door de Redactie van het **Album van Buitenlandsche Lettervruchten**, en den Kop ingedrukt door Mr. **Gruau de la Barre.**

Prijs 50 Cents.

Echtscheiding.

Bij Vonnis der ARRONDISSEMENTS-REGTBANK te *Winschoten*, van den achtentwintigsten Maart 1800 vijfenvijftig, naar behooren geregistreerd en beteekend, is de **ECHTVERBINDTENIS**, op den éénentwintigsten Augustus 1800 zevenenveertig, binnen de Gemeente *Onstwedde* tusschen **HARMANNUS ANTONIE STORBINK**, laatstelijk Koopman te *Stads-Kanaal*, Gemeente *Onstwedde*, en **SAAKJE PHAFF**, zonder eigen beroep, mede aldaar woonachtig, voltrokken, op der laatste verzoek, **verklaard te zijn ONTBONDEN**, met alle daaraan bij de Wet gegeven GEVOLGEN.

WINSCHOTEN, 16 Mei 1855.

De Procureur der Requirante:
Mr. W. R. EMMEN, *Proc.*

VOOR PASSAGIERS EN GOEDEREN.

Wekelijksche STOOM- en SCHEEPSGELEGENHEID van hier naar ***NOORD- en ZUID-AMERIKA.*** Nadere Informatiën zijn te bekomen bij den ondergeteekende.

ROTTERDAM, 23 Maart 1855.

JAN JACOB DEUTZ,
Boompjes, wijk 1 no. 62.

P.S. Attesten van **tevredenheid**, onderteekend door een honderdtal Landverhuizers, ten mijnen KANTORE van *Warfhuizen*, Provincie *Groningen*, vertrokken, liggen bij mij ter inzage, waarvan op verlangen gratis afschrift ingezonden wordt.

BEKANNTMACHUNG.

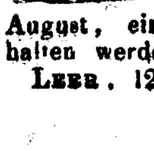

Mit Genehmigung des KÖNIGLICHEN MINISTERII des INNERN, wird fernerhin im Monate AUGUST, und zwar im laufenden Jahre am **MITTWOCH** dem 29 August, ein **HORNVIEHMARKT** hieselbst abgehalten werden.

LEER, 12 Julii 1855.

Der Magistrat:
SCHOW.

De ondergeteekende zijne betrekking als **SCHOOLONDERWIJZER** nedergelegd hebbende, BEDANKT bij deze de Ouders voor het vertrouwen, eene reeks van 25 jaren in hem gesteld. Hij beveelt den Onderwijzer **K. HOFKAMP**, die zijne bloeijende School heeft overgenomen, met vol vertrouwen zijnen Stadgenooten aan.

GRONINGEN, 17 Julij 1855.

W. JACOBS.

OP WOENSDAG DEN 25STEN JULIJ

1855, des voormiddags te 10 uur, zal, vóór en op de Bovenwoning boven den Vleeschhouwer IWEMA, Zuidzijde aan de Vischmarkt te *Groningen*, publiek worden verkocht: Eene aanzienlijke partij **MEUBELAIRE GOEDEREN**, als: MAHONIEHOUTEN CHIFFONIERE een DITO BUFFETKASTJE, DITO CANAPÉ, diverse TAFELS, EIKENHOUTEN LINNENKAST, best BEDDEGOED, SPIEGELS met Vergulde Lijsten, STOELEN, VLOERKLEEDEN, eene PENDULE, KOOK- en andere KAGCHELS, PORSELEIN, KOPER-, TIN-, GLAS- en AARDEWERK, ENZ.

Te bezien daags te voren, des namiddags van 2—5 uur.

Donderdag den 26sten Julij

1855, 's morgens te 10 uur, zullen, in het VERKOOPHUIS in de OOSTERSTRAAT, publiek worden verkocht: Onderscheidene **MEUBELAIRE GOEDEREN**, als: EIKENHOUTEN KABINET, DITO SECRETAIRE, MAHONIEHOUTEN en andere TAFELS, HALVE KASTKLOK, STOELEN, SPIEGELS, SCHILDERIJEN, PORSELEIN, GLAS- en AARDEWERK, KOPER-, TIN-, IJZER- en BLIKWERK, MANS- en VROUWEN LIJFSTOEBEHOOREN, BEDDEGOEDEREN, GOUD en ZILVER en hetgeen meer te bezien zal zijn, daags bevorens, des namiddags van 2—6 uur.

HEKKEMA & BARLINCKHOFF.

ZEEUWSCH IJPEN HOUT.

WOENSDAG den 1sten Augustus 1855, des morgens precies te 11 uur, zal, op de Werf van den Molenmaker J. DE HAAN, buiten het Kleinepoortje bij *Groningen*, publiek, *voetstoots* worden verkocht:

Eene aanzienlijke partij **ZEEUWSCHE IJPEN STAMMEN**, van diverse dikte en lengte, aldaar liggende en van heden af te bezien.

HEKKEMA & BARLINCKHOFF.

*** Mr. **A. J. VAN ROIJEN**, Notaris te *Onderdendam*, zal, ten verzoeke van BEREND JACOBS STOLLINGA, Landbouwer te *Stitswert*, c. s., op DONDERDAG den 19den Julij 1855, des namiddags te 3 uur, ten Huize van den Kastelein A. VAN DER VEEN, te *Onderdendam*, bij Strijkgeld presenteren te verkoopen:

I. Eene **kapitale BOERENBEHUIZING en SCHUUR**, no. 31, en **STOOKHUT**, met de VASTE EN ALTIJDDURENDE BEKLEMMING van 37 B., 54 R., 90 E. uitmuntende *Groen-* en *Bouwlanden*, doende des jaars op Midw. tot vaste huur *f* 80 — 00 staande en gelegen onder *Stitswert*.

II. Eene **BOEREN BEHUIZING** en **SCHUUR**, no. 43 met de VASTE EN ALTIJDDURENDE BEKLEMMING van 14 B., 93 R., 60 E. best *Groen-* en *Bouwland*, doende des jaars op Midw. *f* 40 tot vaste huur, staande en gelegen onder *Rottum*.

Omtrent de Voorwaarden van Verkoop en de Bewijzen van Eigendom zijn informatiën te bekomen ten Kantore van voornoemden Notaris.

Op MAANDAG den 23sten Julij 1855, zullen, aan de Boerenplaats no. 1, Boeldagswijze worden verkocht:

37 stuks HORENVEE, 8 PAARDEN, (waaronder 2 makbereden Bruine Merriepaarden,) 46 SCHAPEN, 5 ZWIJNEN; mitsgaders het KOOLZAAD van 4 B., de GERST van 8½ B., de ROGGE van 1½ B., de ERWTEN en BOONEN van B., de HAVER van 6½ B., het TOPGRAS van 8½ B., de NAWEIDE van 25 B. LAND. Op DINGSDAG den 24sten en op WOENSDAG den 25sten Julij 1855, de BOEREN- en MELKENKAMERSGEREEDSCHAPPEN en HUISMEUBELEN, ENZ.

Uit hoofde der veelheid van Goederen, zal telkens precies om één uur des namiddags worden begonnen. — **Geen Hoekhakken of Spelen om Geld zal worden toegelaten.**

Mr. A. J. VAN ROIJEN.

HOUTVEILING,

te ***APPINGEDAM***,

ONDER WERKELIJKE HOUTKOOPERS,

op ZATURDAG den 21sten Julij 1855, des voormiddags te 11 uur, ten Huize van de Logementhouderesche de Wedw. W. K. BOS, van eenige Ladingen frische zware MAATS- en OVERMAATS VUREN BALKEN, JUFFERS, ELLENS, KOLDERS, EIKEN STOLPEN, DEELEN, ENZ., aangevoerd uit de Havens *Laurvig*, *Osterrisoër* en *Frederikstad*; alsmede eene partij STETTINER GR. BALKEN.

Mr. S. REIJNDERS, *Notaris.*

KOREN-BOELDAG,

ten verzoeke en op de Plaats van STEFFEN J. BROUWER, te *Beerta*, op ZATURDAG den 21sten Julij 1855, des namiddags te twee uur, van:

Ongeveer 3½ Bunder RAAPZAAD, 4 Bunders WINTERGERST, 8 Bunders HAVER, 2½ Bunder TARWE en 4½ Bunder ROGGE, aldaar op Stam staande. Gadingmakenden vervoegen zich ten Huize van Verkooper te *Beerta*.

B. HAITZEMA VIËTOR, *Notaris.*

KOREN-BOELDAG,

ten verzoeke en op de Plaats van E. J. WILDEMAN, op den *Zomerdijk* bij *Woldendorp*, op DINGSDAG den 24sten Julij 1855, des namiddags te twee uur, van:

12 Bunders HAVER en 1½ Bunder BOONEN, aldaar op Stam staande.

Gadingmakenden vervoegen zich ten Huize van JAN EDENS, op den *Zomerdijk*.

B. HAITZEMA VIËTOR, *Notaris.*

VERKOOP VAN AFBRAAK.

Op ZATURDAG den 21sten Julij 1855, des namiddags precies om 3 uur, zal er, bij de Boerenplaats van den Heer REDDINGIUS, te *Ten Boer*, gelegen bij den Boersterweg aldaar, worden verkocht: Eene aanzienlijke partij

AFBRAAK,

bestaande in HEELE en HALVE STEENEN en PUIN, eenige honderden OUDE PANNEN, AFBRAAK van HOUTWERK en hetgeen verder zal worden gepresenteerd.

J. H. GLAS.

227e Staats-Loterij.

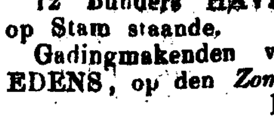

Ten Kantore van **J. S. OPPENHEIM** (Noorderhaven) zijn voor opgemelde LOTERIJ **LOTEN** in **KOOP** en **HUUR** volgens PRIJSCOURANT te bekomen.

De TREKKING begint den **6den Augustus e.k.**

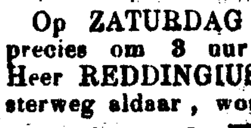

Bij eenen **Predikant** te Lande, tevens **Doctor in de Letteren**, bestaat er voor éénen **KOSTLEERLING** gelegenheid tot eene **volledige opleiding** voor de **Hoogeschool.** Brieven *franko*, ten KANTORE dezer COURANT, onder de letters R. D.

EEN LOODGIETERS- EN LEIDEKKERSKNECHT,

zijn Werk goed verstaande, althans in het **Leidekken** geheel ervaren, kan, mits bewijs van goed gedrag overleggende, terstond voor **vier** of **vijf maanden** WERK bekomen bij

JAN T. BORN,
Loodgieter en Leidekker te Leeuwarden.

Te Groningen, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.